

Biblioteca Centrală
Regională
Hunedoara-Deva

flacăra

Proletari din toate țările,
uniți-vă!

6

Anul XV nr. 6 (558)
5 februarie 1966

coperta noastră

Din bucuriile iernii.
Fotografie de
Eugen IAROVICI

FLACARA. Redacția: București, Piața Științei 1, raionul 30 Decembrie. Căsuța poștală 4112, Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. ABONAMENTE la toate oficiile poștale, la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. TARIF DE ABONAMENTE: 3 luni — 26 lei; 6 luni — 52 lei; un an — 104 lei. TIPARUL executat la Combinatul poliografic „Casa Științei”.

noi obiective industriale...

■ La Șendreni, în apropierea Galaților, a început construcția unui antrepozit frigorific de mare capacitate compus din camere frigorifice și tuneluri de congelare, cu un volum de răcire de peste 13 000 mc. Tot aici sînt prevăzute a fi construite, pe etape, o fabrică de gheață, un abator și diverse secții de preparare a cămii (semiconserva, conserve etc.).

■ 15 000 kg de sortimente de panificație va realiza zilnic fabrica de piine ale cărei fundații se toarnă acum la Vișeu de Sus. Noul obiectiv, situat la intersecția unor importante zone forestiere, reprezintă a șasea fabrică de piine construită în ultimul timp în regiunea Maramureș.

■ Tot în Maramureș, în comuna Seimi, se află în construcție un complex avicol, în care principalele faze ale producției (pregătirea hranei și distribuirea ei) vor fi automatizate. Complexul, prevăzut cu spații pentru creșterea a peste 100 000 păsări, va „elabora” primele „șarje” în 1967. Aici se vor obține circa 17 000 000 ouă anual.

■ O fabrică de conserve, cu un potențial de producție de 22 000 tone anual, își ridică temeliele la Caracal. Aici va mai lua ființă și o fabrică de produse lactate. Noile obiective, cu linii tehnologice moderne, vor intra în funcțiune în anul viitor.

■ Pe șantierul bucurestean al unui nou obiectiv industrial — Fabrica de elemente pentru automatizare — se află în ultima fază de execuție fundația și stâlpii de susținere. Hala principală de fabricație se va întinde pe o suprafață de aproximativ 17 000 mp. Utilajele ce vor fi produse aici sînt așteptate în industria chimică, petrolieră, siderurgică etc.

■ În apropierea Fabricii de ciment din Medgidia a început construcția unui obiectiv industrial complet automatizat: Fabrica de tuburi de azbociment. Aici se vor produce anual circa 1 500 km de tuburi cu diametre pînă la 2 metri, destinate în special șantierelor de irigații din Lunca și Delta Dunării.

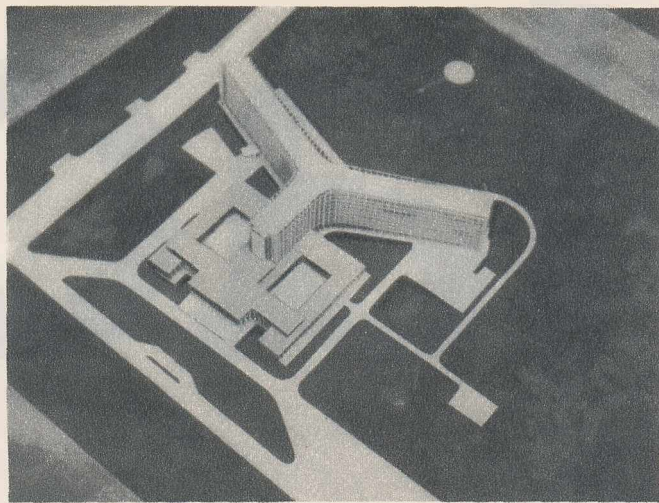
...și noi sortimente

■ Bogatele zăcăminte de magnezită descoperite în ultimii ani în Banat vor permite producția unui nou material de construcție: xilolitul. Calitățile acestui „beton” obținut prin amestecul concentratului de magnezită cu rumeguș de lemn sînt deosebit de valoroase. Are duritatea pietrei, deși e mult mai ușor decît ea, și poate forma, prin turnare, matrițe de dimensiuni diferite. Experimentat sub formă de pardoseli monolite în cîteva construcții — școli, laboratoare și săli de spital — xilolitul s-a dovedit a fi mult mai rezistent la uzură decît materialele clasice folosite pînă acum în acest domeniu.

■ După cîteva sortimente noi, cu întrebuințări multiple (dintre care reținem cartonul velin), la Fabrica de celuloză și hîrtie din paie Palas-Constanța s-a trecut, pentru prima dată la noi în țară, la prelucrarea hîrției cauciucate (tratăată cu latex natural).

■ Industria alimentară livrează în prezent 28 sortimente de brînzeturi topite (burdufuri de 100 și 200 grame) cu elemente originale de compoziție: brînză superioară frămîntată, cu adaosuri de chimon, șuncă, pastă de tomate, măsline, telină etc.

■ La Fabrica de încălțăminte și mase plastice „Victoria” din Timișoara a fost realizat un nou tip de piele artificială pe suport textil. Asemănarea perfectă cu pielea naturală, elasticitatea, bogăția de nuanțe coloristice și modele, precum și rezistența la variații de temperatură va face ca noul produs să treacă ușor examenul exigent la care îl va supune cumpărătorul. Noul tip de piele artificială poate fi folosit pentru fabricarea unor confecții ușoare, pentru articole de marochinărie, încălțăminte și tapiserie.

Iată macheta unui nou spital ce se construiește în orașul Craiova (1 000 de paturi și o policlinică) și care va fi gata în anul 1968.

principal izvor de bogăție

În legea de bază a cooperativei agricole — proiectul de Statut — se arată că una dintre cele mai importante condiții pentru sporirea producției și creșterea veniturilor țăranilor cooperatori este dezvoltarea proprietății cooperative.

Noi am luat și pînă acum o serie de măsuri menite să dezvolte această proprietate. În ultimii doi ani plantațiile de vie au crescut cu 21 hectare, iar cele pomicele cu 14 hectare. Bineînțeles că aceste plantații au fost amenajate pe terenuri improprii culturii cerealelor. Prin lucrări de defrișări de arborete și prin desființarea drumurilor inutile am redat circuitului agricol 13 hectare. Poate că cifrele acestea nu sînt prea mari, dar ele arată spiritul gospodăresc al țăranilor cooperatori, dragostea lor pentru averea obștească. Unele succese în această privință au fost realizate și în sectorul zootehnic. Cu doi ani în urmă numărul taurinelor era de 220, azi a ajuns la 280.

De curînd, cînd am discutat planul de producție pe 1968 și am dezbătut cele trei proiecte de Statut, am ajuns la concluzia că avem posibilitatea să dezvoltăm și mai mult proprietatea obștească a cooperativei noastre. În acest an suprafața vitipomicolă se va mări cu 11 hectare. Construcțiile agrozootehnice — o magazie de cereale, două grajduri — care vor fi construite în acest an măresc de asemenea averea noastră obștească.

Fără îndoială că dimensiunile proprietății obștești în viitorii ani vor fi și mai mari. Am stabilit ca în 1970 suprafața de vie să cuprindă 200 hectare, iar cea cu pomi 160 hectare.

Știm că planurile noastre, deși sînt realiste, cer eforturi sustinute. Vom lua toate măsurile necesare pentru ca să le traducem în viață, pentru a mări continuu proprietatea obștească, principal izvor de bogăție, plîngînd de seamă pentru bunăstarea țăranilor cooperatori.

Constantin STOICA

inginer agronom la
Cooperativa agricolă de producție
din com. Topoloveni, reg. Argeș

unde-i unul nu-i putere...

Intrînd în sediul Cooperativei agricole de producție din Tușnad-saț, vedem într-o încăpere cîțiva oameni așezați în jurul unei mese.

„Ne pregătim tocmai pentru un eveniment important — ne lămurim vicepreședintele cooperativei, Emeric Molnar. Este vorba de adunarea generală a cooperativelor, care de astă dată, pe lîngă analiza muncii pe anul tre-

cut și stabilirea obiectivelor activității în noul an, va dezbate documente de bază ale vieții țăranilor cooperatori: proiectele de Statut — al cooperativelor agricole de producție, al Uniunilor cooperative și al Casei de pensii a cooperativelor”.

În continuare ni se arată că șefii brigăzilor — cei aflați aci la masă — după ce s-au sfătuit cu membrii brigăzilor lor, alcătuiesc acum proiectul planului de producție care urmează să fie supus discuției consiliului de conducere și adunării generale. Participarea aceasta largă la stabilirea obiectivelor muncii de viitor, oglindind democrația vieții interne cooperative, oferă posibilitatea întocmirii unor planuri realiste bine gîndite, bazate pe experiență și priceperea cooperativelor, planuri care astfel au asigurată de la început unul din principalii factori de succes.

Un rol important în dezvoltarea cooperativei l-au jucat inițiativele membrilor cooperativei care au fost larg discutate și puse în aplicare. Astfel, spre exemplu, într-o adunare generală din primăvara anului trecut s-a propus realizarea unor depozite pentru îngrășăminte naturale. Traducerea în viață a acestei propuneri a avut excelente rezultate: fiecărei brigăzi i-au revenit circa 500 tone de îngrășăminte. De asemenea, în vara anului trecut s-a propus efectuarea unor lucrări de desecări, ceea ce s-a și realizat în toamnă prin curățirea unui canal de 2 000 metri liniari. Exemplele date demonstrează ce rezultate bune se pot obține atunci cînd se ține seama de experiența și priceperea tuturor. Adîncirea democrației cooperative pe care o preconizează proiectul noului Statut va avea fără îndoială drept rezultat înflorirea necontenită a cooperativei agricole de producție și ridicarea nivelului de viață al țăranilor cooperatori.

I. C.

la ce-i bună drojdia de vin

În zonele petrolifere ale regiunilor Argeș, Oltenia, Ploiești și Moldova a fost experimentat cu rezultate concludente un nou produs numit „întîrziator de priză pentru cimentarea sondelor de mare adîncime”. Realizat pentru prima dată în țară de specialiștii întreprinderii chimice din Găești, noul produs prezintă avantajul că reduce la minim viscozitatea și are o comportare bună în timpul cimentării sondelor; cu ajutorul lui se obține o substanțială creștere a productivității muncii. În fluxul de fabricație, care durează 20 de zile, se folosesc ca materie primă deșeurile de la vinificație — drojdia, spălătura vaselor, mlul rămas pe fundul vasului de vin etc.

Pînă în prezent au fost fabricate și livrate primele 40 de tone din acest produs.

Gh. MĂCĂNEAȚĂ

Luna cărții la sate

Și în anul acesta februarie va fi dedicat campaniei devenite tradiționale: Luna cărții la sate. Manifestări culturale, întâlniri ale cititorilor cu scriitorii și redactorii ai editurilor (circa 90), popularizarea unui număr important de cărți și broșuri, iată prezentată sintetic campania care se va desfășura de-a lungul celor 28 de zile. Un afiș, marcând momentul, va fi tipărit și difuzat într-un tiraj de 40 000 exemplare. Una dintre editurile care au o pondere importantă în răspândirea cărții în mediul rural este Editura agrosilvică. Ea a scos anul trecut de sub tipar 158 de titluri într-un tiraj de 1 191 700 exemplare, îmbogățind literatura de specialitate cu o serie de lucrări menite să contribuie la răspândirea cunoștințelor agrotehnice în rândurile țăranilor și la informarea specialiștilor cu ultimele cuceriri ale științei contemporane. În preajma „Lunii cărții la sate” editura a tipărit multe cărți importante dintre care amintim: „Botanica agricolă” (2 vol.) de A. Buia și un colectiv, „Prize și stații de pompare pentru irigații” de D. Ionescu-Sisești, „Bazele moderne ale alimentației” de Ch. Băia, „Exploatarea rațională a tractoarelor U-650 și U-651” de I. Mihăilescu și un colectiv, „Creșterea albinelor” de I. Barac, „Igienă animalelor domestice” de I. Gligor și un colectiv etc. Trebuie menționate lucrările de sinteză destinate cadrelor de cercetători, ingineri și tehnicieni din agricultură cum sînt: „Zootehnia generală” de Al. Fortunescu, „Botanica generală și sistematică” de I. Morariu, „Bolile porcilor” de L.

3 milioane mc de pământ

La minele de la Rovinari din Oltenia au fost executate în anii noștri o serie de lucrări menite să ducă la creșterea masivă a volumului de cărbune extras. Au fost dezvoltate și modernizate minele existente, construindu-se totodată altele. Astăzi se lucrează cu aparatură și utilaje la nivelul tehnicii mondiale și se folosesc metode avansate de exploatare. Printre noile măsuri ce se iau în acest bazin carbonifer se înscriu lucrările complexe hidrotehnice care se execută în scopul ocrotirii exploatărilor împotriva inundațiilor Jiului. La lucrările barajului menit să stăvilească revărsările de ape se folosește un excavator special de înaltă productivitate, ceea ce permite să se desfășoare simultan lucrările de săpare și betonare. Paralel se mai sapă un canal de evacuare lung de 7 200 metri. Lucrările de la Rovinari — singurul loc din țara noastră unde se exploatează cărbunii la suprafață (lignitii, care se găsesc aici în cantități mari) — se desfășoară cu succes și într-un ritm rapid. Numai în decursul anului 1965 volumul de săpături, terasamente, umpluturi și mișcări de pământ s-a ridicat la 3 000 000 metri cubi.

E. VERZEA

gravuri celebre la „telekiana”

Biblioteca documentară de stat Teleki-Bolyai din Tg. Mureș, cunoscută sub numele de „Telekiana”, posedă — printre altele — o bogată colecție de gravuri celebre.

Sînt păstrate aici lucrări ale faimoșilor gravori în aramă italieni Giovanni Battista Piranesi și Francesco Piranesi, reprezentative pentru întreaga lor operă. Astfel, se pot vedea gravuri după capodopere din antichitate (de pildă, după „Discobolul” lui Miron sau după „grupul Laocoon” de Agesandros, Polydoros și Athenodoros din Rhodos) etc., precum și după nemuritoarele opere ale lui Michelangelo, Rafael ș.a. Printre operele piranesiene originale se remarcă ciclul „Cărcerile”, înfățișînd cu o mare expresivitate temnițele cu atmosfera lor sinistă, cu instrumentele de tortură. Ciclul acesta dezvăluie revolta autorului împotriva dezumanizării, a silniciei, a toroarei.

„Telekiana” dispune de o gravură din anul 1524 a ilustrului reprezentant al renașterii germane Albrecht Dürer.

Atenția vizitatorilor este atrasă și de gravurile lui William Hodges (monumente, peisaje, orașe și oameni din India), executate la Londra între 1780 și 1783 cu procedeul „acvatinta” (bazat pe utilizarea prafului de colofoniu pe care se pot imprima nuanțe foarte fine).

Colecția mai cuprinde și lucrări de Michel Bouquet (motive din Egiptul antic). Între anii 1840 și 1848 Bouquet a fost oaspetele Țării Românești, unde a creat un număr mare de lucrări de artă grafică reprezentînd culturi de natură cu personaje în pitorești costume naționale. Tot de numele lui se leagă și frumoasa colecție de litografii intitulată „Album moldo-valah”.

Ștefan IZSÁK

„For roman” — gravură de G. Piranesi.

C. M.

După revizie și eventuale reparații, tractoarele de la S.M.T.-Budești pornesc spre cooperativele agricole de producție din raionul Oltenia pentru a-și face datoria în cea dintâi campanie agricolă din cîmpul.

trufandale... tot anul

Între orașul Ploiești și comunele Tătărăni și Brazi se construiește un modern complex de sere (cel mai mare din țară) pentru producerea de legume timpurii și forțate. Complexul se va întinde pe o suprafață de 50 ha, cu hale construite din prefabricate și sticlă, în care se vor monta instalații moderne pentru încălzire, condiționarea aerului și iluminat. Gradul înalt de automatizare a mecanismelor va asigura o producție de două ori mai mare decît în serele de tip vechi și de opt-zece ori mai mare decît în condiții naturale. Noul complex va intra în producție egalant pînă în 1968, etapă în care vor fi realizate 10 000 tone legume anual — roșii, castraveți și alte legume timpurii.

P. PETCU

de la lactate la antibiotice

Anul acesta va fi dată parțial în funcțiune o nouă fabrică de produse lactate în orașul Bistrița. Această fabrică va fi una dintre cele mai mari din țară. Ea va avea o capacitate de prelucrare de 70 000 litri lapte pe zi, din care se vor produce: unt, cașcaval, brînzeturii proaspete, iaurt etc.

Fabrica va începe să funcționeze, la nivelul parametrilor proiectați, în trimestrul I al anului viitor. Ea va cunoaște un înalt proces de automatizare, numărul muncitorilor direct productivi fiind de numai 50. Printre utilajele de înaltă tehnicitate se remarcă o linie de lactoză prin care se va asigura extragerea, din zerul rezultat în urma procesului tehnologic, a ultimelor substanțe proteice care vor fi folosite ca germinativ pentru cîmpuric de microorganisme la Fabrica de antibiotice din Iași.

N. CĂLĂRĂȘANU

se restaurează casa băniei

Pe strada Matei Basarab din Craiova se află Casa băniei — unul din cele mai vechi monumente istorice ale patriei. Scaunul băniei, reședința banilor craioveni, a fost la început la Strehăia, apoi — spre sfîrșitul secolului al XV-lea — s-a mutat la Craiova. În timpul domniei lui Constantin

Brîncoveanu (1688-1714) localul băniei a fost renovat pentru prima dată, iar în anul 1750 în această clădire a funcționat unica școală craioveană.

Statul popular al orașului Craiova a luat recent lăudabila inițiativă de a restaura localul vechii băniei. În felul acesta Casa băniei va căpăta înfățișarea pe care a avut-o inițial. Pînă în prezent s-au executat toate lucrările de exterior, urmînd cele de interior.

La terminarea lucrării de restaurare, în Casa băniei se va înființa și o secție de etnografie a Muzeului Olteniei. (Amintim de altfel că la sfîrșitul anului 1965 s-au împlinit 50 de ani de existență a acestui muzeu.)

Carol BORA

Arheologice

la slăveni, pe malul olitului

Săpăturile arheologice de la Slăveni, pe malul olitului (raionul Caracal), acolo unde se vad și azi urmele unui mare castru roman, s-au soldat la sfîrșitul campaniei din 1965 cu descoperiri interesante. Astfel au fost scoase la lumină resturile unor terme (băi) destinate militarilor, urmele depozitului de alimente al castrului, precum și două încăperi destinate colegiului de soldați. S-au mai găsit numeroase arme romane (săgeți și vîrfuri de lance). Cercetările efectuate au dus și la precizarea unor date noi legate de istoricul castrului. S-a putut stabili că el a fost înființat de Traian, reamenajat apoi de împăratul Septimiu Sever și distrus definitiv în urma unei invazii a goților între anii 249 și 250. După părăsirea castrului se instalează aici populația romanică locală (secolul III e.n.) ale cărei urme de viață pot fi urmărite pînă în secolul IV.

În legătură cu cercetările de la Slăveni, deosebit de importantă este descoperirea unui cartier de olari datat între secolele II și III e.n., cuprînzînd șapte cuptoare pline cu sute de vase romane.

Cercetările vor fi reluate în vara lui 1966, cînd se va urmări descoperirea locuințelor soldaților din castru. De asemenea, se vor continua săpăturile dincolo de zidurile castrului, în orașul familiilor soldaților, ale cărui urme se întind pe o lungime de un kilometru și pe o lățime de 300 metri.

F. URSEANU

teatru

■ Un tramvai numit dorință: piesă de Tennessee Williams, poate nu cea mai semnificativă, nici cea mai valoroasă din creația eunoscutului dramaturg american. Spectacolul (regia Liviu Ciulei) e în general armonios, izbit, creînd momente scenice reușite cu concursul interpretelor: Clody Bertola, Victor Rebenjiuc, Lucia Mara și Petru Cheorghiu (Teatrul „Lucia Sturdza-Bulandra”).

■ Amoor! Comedie mimind o polemică antiexistențialistă, dar rămînînd întrucîtva tributară teatrului boulevardier. De fapt substanța piesei s-ar fi putut limita la spațiul unui act, oferind unele replici și situații ilare în acest cadru. Dinu Cernescu a desfășurat unele sale devenite familiare — cele ale unui umor grotesc, demitizant, cu reușite efecte atunci cînd nu e apăsat cu obstinație sau nu e prea explicitar, ca în final. Excelentă echipă de actori: Tatiana Iekel, O. Cotescu (repetîndu-și unele procedee), Florin Vasiliu. Nu e totuși prea mult Schizgal? (Teatrul Mic).

Tatiana Iekel.

■ Insula. Mihail Sebastian, ironic, cu accente de umor dar nesemnificativ în această piesă care nu se ridică la nivelul artistic al operei sale. Interesantă și izbită „operația” lui Mircea Ștefănescu care adăugă mircea piesei cel de-al treilea act, neterminat de autor. Stilul, metoda autorului au fost repectate într-o „grefă” care s-a încheiat bine. Crin Teodorescu a desenat armonios, cu discreție, textul pe scena Teatrului de Comedie. Uncori s-ar fi cerut însă un ritm mai viu.

■ Păpuși... adulte. Am consenat în timpul Festivalului teatrelor de păpuși premiera comediei Cele trei neveste ale lui don Cristobal în prelucrarea lui Valentin Silvestru. „Tăndărică” o prezintă abia acum (în cadrul stagiunii permanente pentru adulți). Reamintim creatorii spectacolului: regia, Margareta Niculescu; păpuși, Ella Conovici; decoruri, Mioara Buescu; muzica, Ștefan Niculescu. Interpreți: Costel Popovici, Simion Valeriu, Brîndușa Zaița-Silvestru, Florentina Lenkisch, Iustin Grad, Mihail Krujinski.

■ A iubi-iubire. Comedjoară-vodvil de H. Nicolaide și I. Berg (cu muzica neinspirată a lui

George Grigoriu) jucată pe estrada Teatrului din Ploiești. Mișcare vooiaie, animatie (Alexe Marcovici), un decor frumos colorat (Sorin Popa) și mulți interpreți puțin înzestrați sau mapii genului, inclusiv datele fizice care se impun, mai ales aici. La acest ultim capitol o singură mențiune: Gina Trandafirescu.

disc

■ Un cîntăreț străin, Orlando, a prilejuit un binemeritat succes casei noastre de discuri. Puteți asculta „In ginocchio da te” și, mai ales, „La mamma” de Charles Aznavour (și de Georges Garvarentz, ne permitem să adăugăm noi, pentru completarea indicțiilor de pe disc) (EDD-1106).

■ The Federals au muzică, nerv, chitare și în special cîntec sub înaltă tensiune. Ascultați „Love, love, love” sau „What'd I say” și o să vă convingeți! (EDE-0202).

■ Veți plînge o dată cu Tony Dallara în „Norma mia”. El plînge mereu. Și în „Amor perdome”, și în „Come potrei dimenticarti”, și în „Stringimi”, și în „Ti voglio amar” (EDD-1105).

■ N-ați auzit de formația Fornagiari? Nici noi! E clar că nu o formație de fotbal italiană. Deși pe disc nu stă scris despre ce fel de formație este vorba... Dar puterea de deducție a discofilului este mare. Și răbdarea. Solistul Carlo Iotti, acompaniat de sus-menționații, are o voce puternică, emoțivă, din păcate se cam simte că e fabricată în microfona. Totuși ascultați „Se piange, se ridi” și mai ales „Bambini miei” (e de Celen-tano!) (EDC-638).

televiziune

■ Duminică 6 februarie. O manifestare sportivă realizată paroc (în coproducție) de Diana și Euterpe: Campionatul european de patină artistică transmis de la Bratislava (17.00) ■ Dialog la distanță: Hai bucureștenii! Hai oltenii! (19.00).

■ Luni 7 februarie. Există oameni care colecționează navomodele. Flote întregi... TV vi-i prezintă în emisiunea „Colecții, colecționari, pasiuni” (20.00) ■ Un colectiv al Operei de stat din Timișoara ne prezintă „Mignon”, grațioasă operă a lui Ambroise Thomas (20.45) ■ Filmul „Tovarășii” (seria I). Televiziunea repară astfel flagrantă nedreptate ce a făcut-o D.D.F. acestei capodopere a cinematografiei italiene (regizor: Monicelli, interpreți: Mastroianni, Salvatori, Annie Girardot etc.), scotînd-o mult prea repede de pe ecranele mari (21.45).

■ Miercuri 9 februarie. Seară de teatru. Spectacolul cu clasică dramă ibseniană „Nora” intru-nește un colectiv de eminenți actori ai primei noastre scene, printre care Marcela Răsu, Emanoil Petruț, Niki Atanasiu, Raluca Zamfirescu, Fifi Mihailovici, Chiril Economu ș.a. (19.30) ■ Continuă ciclul mult apreciat „Momente din istoria cinematografului”. Tema: Inceputurile filmului românesc (22.30).

■ Joi 10 februarie. Vă propunem să vă întocmiți o agendă intitu-

lată eventual „Să nu uit!” în care să vă notați emisiuni ce nu trebuie scăpate. Pentru astăzi: „Din viața animalelor” (20.00) ■ Seria a II-a a filmului „Tovarășii” (20.55) ■ O jumătate de oră cu Gelu Solomonescu, Anca Age-molu (chiar și pe Rita Pavone de-am viziona-o atât de des ne-ar obosi!) și Constantin Drăghici (22.00).

Marcela Răsu.

■ Vineri 11 februarie. O mică surpriză a emisiunii „Teleglob”: filmul realizat la Dakar cu prilejul avanpremierii de artă neagră oferită în exclusivitate telespectatorilor români (21.15) ■ Nuvela „Ultimul meci” a lui Jack London, ecranizată (21.40) ■ Luis Mariano, de data aceasta la rubrica „Parada vedetelor” (22.15).

■ Sîmbătă 12 februarie. Tot pentru agenda „Să nu uit!”: Telesciclopedia (20.00) ■ Ion Blăjan, un rapsod popular. Ni-l prezintă poetul Ion Brad (21.00) ■ Au și păpușile varietățile lor... Cel puțin așa ni se promite (21.30) ■ „Sfîntul” (22.00) ■ Alexandru Imre cu formația sa orchestrală „Electrecord” încheie programul acestei săptămîni (nu lipsit de câteva reale atracții).

cartea

■ Marile sinteze asupra istoriei, culturii, limbii și artei poporului nostru încep a se concretiza. Istoricii ne-au dat cele patru volume din Istoria României; a apărut volumul I din Istoria literaturii române; primele trei volume ale Dicționarului enciclopedic: s-au tipărit o serie de noi pagini (sub formă de fascicule) ale Dicționarului general al limbii române etc. De curînd a apărut și primul volum din Istoria teatrului în România (de la începuturi pînă la 1848). Volumul apare sub îngrijirea acad. prof. George Oprescu, la Editura Academiei Republicii Socialiste România.

■ O bună sinteză, intitulată Încercări vechi și noi de logică neclasică de Gr. C. Moisil publică Editura științifică. Cartea constituie o remarcabilă contribuție la cunoașterea chestiunilor în discuție.

■ O altă realizare a aceleiași edituri o constituie apariția albumului Nicolae Tonitza, cu mare pătrundere și finețe prefațat de pictorul Corneliu Baba. O sută douăzeci și șapte de lucrări reproduce în alb-negru și color dau o imagine multumitoare a personalității pictorului.

■ A reapărut, în trei numere ale Bibliotecii pentru toți, David Copperfield al lui Charles Dickens. Traducerea e semnată de Ion Comșa, prefața și tabelul cronologic de Ana Cartianu.

■ În al patrulea volum de „Opere alese” ale fermecătorului H. G. Wells apare la Editura tineretului Oul de cristal, povestiri științifico-fantastice traduse de V. Kernbach, C. Vonghizas și B. Bereanu.

■ Bine aleasă traducerea Încotro, omule? a atât de interesantului scriitor Hans Fallada, în românește de Suzi Hirsch, prefațat de Romul Munteanu (Editura pentru literatură universală).

■ M. Novicov scrie calde povestiri (cu tentă autobiografică, credem, într-o măsură) pentru cei mici — Trei într-o grădă (Editura tineretului), dovedindu-se un bun evocator și uneori un creator de tensiune remarcabil.

■ Yemen — salt peste înălțimi de Dic. Baboian (Editura politică). O carte care urmărește — așa cum arată însuși autorul în al său „Cuvînt înainte” — să ne înfățișeze calea prin istorie a tinerei republici din sudul Peninsulei Arabia.

muzica

■ Săptămîna muzicală este dominată de un mare violonist: Leonid Kogan (U.R.S.S.) care cîntă — împreună cu Filarmonica George Enescu — Concertul nr. 5 în la major de Mozart. Dirijorul Mircea Cristescu prezintă, în același program, Sarabanda, Giga și Badineria de Corelli, poemul coregrafic Jocuri de Debussy și o primă audiere a tînărului compozitor din Cluj Cornel Țăranu — Incantații (5 și 6 II, sala Ateneului).

■ Kogan își completează „portretul violonistic” într-un recital Bach, Prokofiev, De Falla, Ravel, autori pe care acest artist cerebral și în același timp pasionat îi interpretează întotdeauna cu exemplară autoritate (8 II, sala mare a Palatului).

■ Și Orchestra simfonică a Radioteleviziunii are un oaspete de peste hotare: dirijorul bulgar Hia Temkov. In program Bach, Paul Constantinescu, Brahms. Solistă: violonista Gaby Grubea.

■ Tineretul are cuvîntul în două recitaluri la sala mică a Palatului:

— Radu Parascivescu la vioară și Irina Botez la pian: Sonate de Brahms și Martinu (prima audiere), iar baritonul Pompiliu Hărăstășanu: arii și liederuri de Caldara, Schubert, Grieg, Fauré, Dima, Mozart, Verdi (9 II).

— Ioana Minei-Hvorov: sonate de pian de Schumann și Chopin, iar soprana Athena Florescu: arii și liederuri de Obradors, J. Marx, Massenet, Roussel, Charpentier, Felicia Donceanu (11 II).

Leonid Kogan.

cinema

■ Calea Victoriei (sau Cheia visurilor). Regizorul Marius Teodorescu și-a intitulat acest film — inspirat (doar atât) de romanul lui Cezar Petrescu — „cronică cinematografică”. L-am privit ca atare și am descoperit izbitute momente de cronică, realizate cu un curaj simț al meseriei de cineast. Dar inconsistența dramatică diluează și macină bunele intenții. Se impune interpretarea lui Geo Barton. În restul distribuției: George Calboreanu, Mircea Șeptilici, Iurie Darie, Nicolae Diniță, Luminița Iacobescu, Ștefan Iordache, Mircea Constantinescu.

■ Tom Jones. Nu e nimic curios în faptul că regizorul Tony Richardson, cel care a adus pe ecran „tinerii furioși” ai zilelor noastre (Priveste înapoi cu mine) s-a aplicat asupra acestui roman al lui Fielding („Tom Jones,

Albert Finney.

povestea unui copil găsit”) considerat virful prozei engleze din secolul al XVIII-lea. Dar în temperamental nestăpînit al lui Tom Jones cineastul englez a văzut, dacă nu un strămoș, în orice caz un om înrudit cu cunoscuții „angry young men” (tinerii furioși). Demonstrația sa artistică se susține singură, datorită unei subtile gândiri cinematografice, care a îndepărtat orice contemporaneizări forțate și ostentative. Iată de ce filmul îl primim cu mult interes în timp ce cartea (nelipsită de didacticismul specific iluministilor) nu știm dacă am mai avea răbdare s-o citim. În rolul principal — un mare actor tînăr englez: Albert Finney, dezmăturat unui premiu de interpretare la Festivalul de la Venetia.

■ Depășirea. Comedie tragică, gen foarte frecvent azi în creația cineștilor italieni. Mai mult decît alți confrăți (ne referim mai ales la Elio Petri cu al său Învățător din Vigevano) Dino Risì (Marșul asupra Romei) este stăpîn pe mînuirea accentelor satirice și grave. Pe generic îl înțîlim un nume care spune mult, Vittorio Gassman, și o actriță despre care se spun multe — Catherine Spaak.

■ Autorizația de căsătorie. Dintre o întimplare insolită, regizorul bulgar Nicola Korabov a realizat un poem — străbătut de o autentică emoție — despre iubire, devotament și sacrificiu. La Festivalul cinematografic de la Moscova 1965, „Autorizația de căsătorie” a obținut premiul pentru „cel mai bun film pentru tineret și copii”. O actriță frumoasă și sensibilă: Nadejda Ranceva.

■ Ecranele mențin încă (și bine fac!) câteva din filmele pe care nu trebuie să le niardă nimoni: Procesul de la Nürnberg, Colina, Vizita (pentru Ingrid Bergman și Anthony Quinn), Duminică la ora 6.

■ Adam și Eva în Fiat, Prima zi, Cocoșul de hîrtie — câteva scurt-metraje ce rețin atenția. Nu prin concizie, ci prin arta conciziei.

plastică

■ A apărut un album Brâncuși în mare tinută editorială, prefațat de Geo Bogza cu un poem de înfiorată pietate. Fotografii au unghiuri de perspectivă relevante, de la ansamblu la detaliu, de la efect spațial la efect tactil. Dar cantitatea de negru, culoare de contrast pe care imaginea trebuie să fulgere, e exagerată pînă la funebru, iar montajul de imagini, menit să amplifice impresia de tulburătoare viață a sculpturii, e în unele pagini prea spectaculos pentru reculegerea cuvenită înfățișării maiestuoase și simple a patriarhului sculpturii noi.

BRÂNCUȘI

cercetarea de azi - producția de mâine

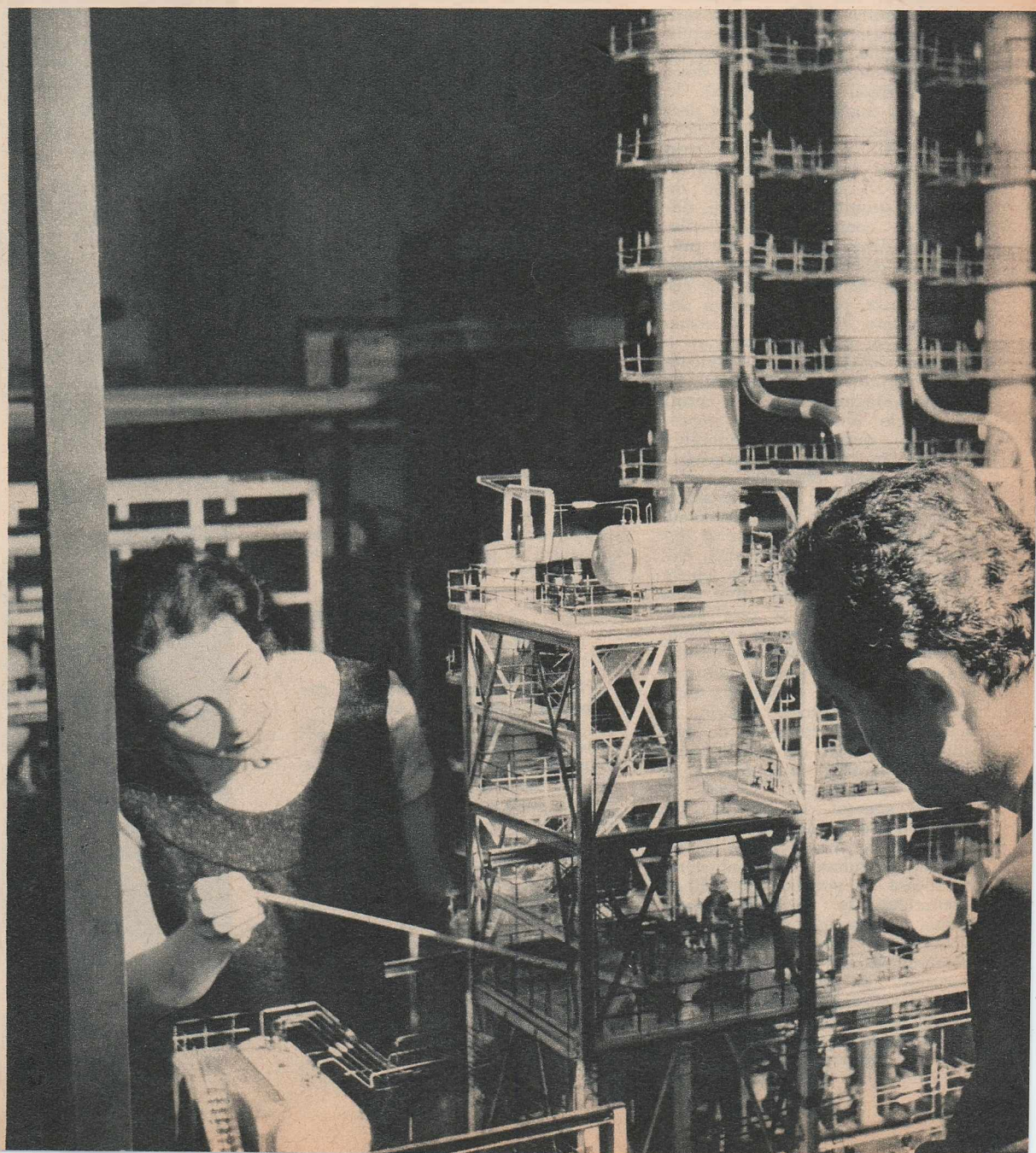
(II)

Ideea de perfecțiune are în tehnică determinări precise. În zilele noastre efortul înnoitor înregistrat în toate științele și în toate ramurile de activitate unde sînt aplicate practic roadele cercetării se subordonează din ce în ce mai stăruitor unui scop de ultimă instanță : producția cu imperativele ei ridicate de cerințele tot mai mari de bunuri ale societății. În raportul om de știință-inginer delimitările tind să se estompeze, producția însăși devenind un teren tot mai vast pentru investigații științifice. La descoperirea și aplicarea noului iau parte oameni de cele mai diferite specialități și în acest proces fiecare act de cunoaștere săvîrșit comportă o încălcare de graniță între știință și practică, între știință și producție. Ideea legăturii tot mai strînse dintre cercetător și practician, legătură al cărei scop trebuie să fie valorificarea cu un potențial maxim a tuturor noutăților științifice și tehnice, este subliniată în mod deosebit în expunerea cu privire la îmbunătățirea organizării și îndrumării activității de cercetare științifică prezentată de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al C.C. al P.C.R., la cea de-a IV-a sesiune a Marii Adunări Naționale : „Creșterea rolului științei în rezolvarea marilor sarcini trasate de Congresul al IX-lea al partidului cere luarea unor măsuri neîntîrziate de îmbunătățire a organizării și îndrumării cercetării, astfel încît să se asigure mobilizarea tuturor cadrelor și forțelor materiale spre obiectivele principale ale progresului științific, imbinarea armonioasă a cercetării fundamentale cu cercetarea aplicativă“.

În continuarea anchetei publicate în numărul precedent al revistei „Flacăra” ne-am adresat unor specialiști din câteva sectoare de activitate cu rugămintea de a ne răspunde la următoarele întrebări:

■ Cum vedeți în mod concret relația dintre cercetarea științifică și practica productivă?

■ Care sînt principalele obiective spre care trebuie să se îndrepte activitatea din domeniul în care lucrați pentru asigurarea unui grad cît mai înalt de aplicabilitate a rezultatelor obținute?

Unele din rezultatele cercetărilor întreprinse la ICECHIM și la Centrul de cercetări chimice al Academiei Republicii Socialiste România au fost materializate în noi instalații și procedee industriale. În fotografie, la IPRICHIM proiectanții instalațiilor chimice în care sînt aplicate aceste noutăți efectuează minuțioase studii pe machetă înainte de începerea execuției propriu-zise, pe șantier, a proiectelor elaborate de ei.

cercetarea de azi -producția de mâine (II)

un larg schimb de informații între specialiști

DUMITRU BĂDULESCU, inginer șef la Întreprinderea de construcții-montaj — Combinatul chimic Turnu-Măgurele.

— O privire retrospectivă asupra terenului din spatele portului Turnu-Măgurele unde este amplasat combinatul chimic arată că pînă în toamna anului 1962 aceste locuri erau lăsate mai mult la voia întâmplării, din cauza inundațiilor provocate de revărsările Dunării. Protecția împotriva inundațiilor se putea face aici fie prin crearea unui dig de siguranță la o cotă convenabilă, fie prin executarea unei platforme mai înalte pe care să se amplaseze toate construcțiile și instalațiile. Desigur, garanția maximă o oferea cea de-a doua soluție. Primul element legat de amplasarea combinatului a fost deci crearea acestei platforme. Amploarea lucrării, unică în țară prin specificul ei și destul de rară în alte țări, a ridicat probleme de cercetare științifică și tehnică deosebit de complexe. Măsurătorile, calculele, diversele cerințe ale proiectării au mobilizat un mare număr de specialiști care au căutat căile cele mai eficiente pentru obținerea soluției optime. Dar acesta e numai un aspect al problemei pe care o discutăm, concretizat în experiența constructorilor de pe șantierele de la Turnu-Măgurele. Au fost cazuri cînd unele obiective s-au reproiectat, la cererea constructorului, deoarece în proiectele prezentate inițial nu erau respectate anumite cerințe de calitate. Astfel, estacada de uree, prevăzută să fie executată din beton armat, îngreuna și întârziea lucrarea. A fost refuzată, trecîndu-se la o reproiectare pe schelet de metal, construcție mult mai simplă, aspectuoasă și care poate scurta durata de execuție cu două-trei luni față de soluția precedentă.

O serie de noutăți constructive s-au mai aplicat și la construcția unor silozuri prin metoda glisării. Aceasta a scurtat termenul de execuție cu 30—40 de zile, obținîndu-se în același timp lucrări de calitate excepțională (silozul de uree și agentul de pudrare). Nu trebuie omise din această enumerare nici unele construcții destul de îndrăznețe, rezultate din conlucrarea fructuoasă a proiectanților (filiala Institutului de proiectări pentru chimia anorganică și metale neferoase-Sibiu) cu constructorii (Întreprinderea de construcții-montaj București din cadrul Ministerului Industriei Chimice). Este vorba de impunătoarea priză de aer, o construcție metalică de 174 metri înălțime, în interiorul căreia se află o conductă de metal cu diametrul

de 2 600 mm, prin care se va face absorbția aerului purificat necesar preparării amoniacului.

Din cele de mai sus rezultă că pe șantierele de construcții, ca și în multe alte domenii, desigur, noutatea tehnică este un element de natură să influențeze în mod hotărîtor o serie de parametri esențiali, cum ar fi durata execuției, calitatea, costul lucrărilor etc. Ar fi greșit să se caute deosebiri de esență între munca cercetătorului din laborator sau din institutele de cercetare și cea a autorilor acelor realizări tehnice, care mobilizează într-o largă măsură inițiativa, spiritul ingineresc novator, îndrăzneala creatoare.

De fapt, volumul de experiență materializat în lucrările tehnice noi are o proveniență multiplă, conjugîndu-se în acest proces de creație contribuții ale unor oameni care privesc din unghiuri diferite aceeași problemă dar au un țel comun: rezultatul de maximă eficiență al aplicării practice. Cred că o coordonare cît mai perfectă între munca cercetătorului ce abordează aspectele abstracte ale fenomenelor și cea a inginerului practician trebuie să se bazeze în primul rînd pe un larg și cuprinzător schimb de informații. Orice element nou, oricît de puțin legat, în aparență, de un anumit fenomen care interesează cele două categorii de specialiști poate conduce la implicații valoroase, deci e necesară o informare aprofundată și în domenii adiacente. Sînt convins că noul organ de stat — Consiliul Național al Cercetării Științifice — va rezolva în mod fericit sarcina corelării cît mai perfecte a muncii de cercetare din diverse sectoare și știu că printre acei ce vor beneficia de rezultatele obținute vom fi și noi, specialiștii de pe șantiere, din uzine, din fabrici.

un înalt grad de aplicabilitate

VICTOR BEȘA, inginer șef coordonator, uzinele „23 August”.

— Ca inginer cu experiență de peste 16 ani în domeniul construcțiilor de mașini m-am convins că cel mai înalt grad de aplicabilitate îl au acele cercetări care sînt legate de introducerea în fabricație a celor mai noi tipuri de mașini și utilaje. De aceea, împreună cu colectivul cu care lucrez, am studiat cu toată atenția expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu de la sesiunea din decembrie 1965 a Marii Adunări Naționale. Sarcinile care ne revin în această privință, pe linia aplicării tot mai eficiente în producție a cuceririlor științei, sînt importante și mobilizatoare. În cursul planului cincinal 1966-1970

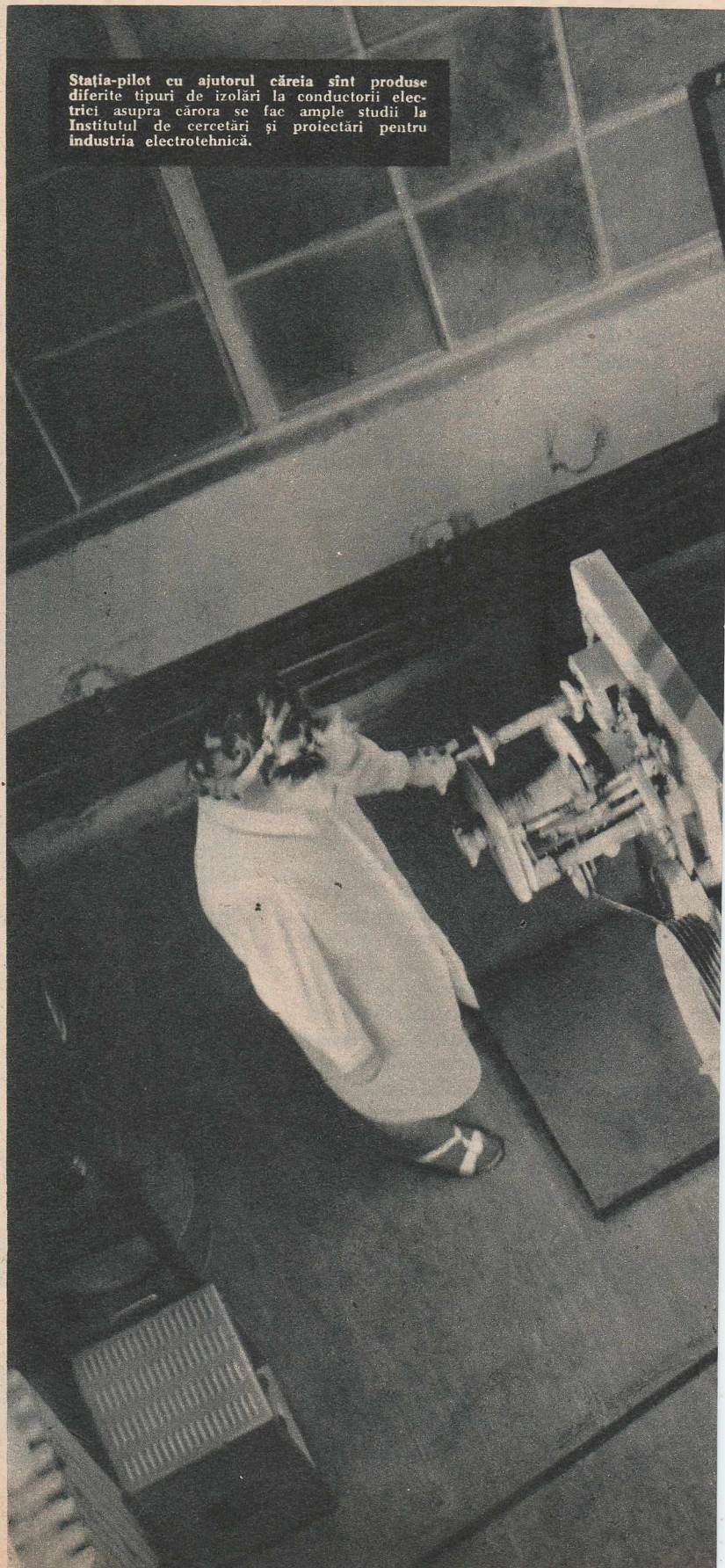
uzinele „23 August” vor cunoaște o puternică dezvoltare. Se va dubla volumul producției, iar sortimentele fabricate vor cuprinde în proporție de patru cincimi mașini și agregate complexe la nivelul tehnicii moderne: motoare diesel rapide, locomotive diesel cu transmisie hidraulică, compresoare orizontale, echipamente de frînă pentru locomotive și vagoane de mare viteză, instalații complexe pentru industria cimentului. Din simpla enumerare a acestor produse se pot trage concluzii asupra domeniilor de cercetare care interesează uzina.

Ridicarea continuă a parametrilor funcționali ai motoarelor necesită studii și experimentări privitoare la fenomenele de combustie, scurgerea gazelor etc.

Deosebit de utile sînt studiile despre fenomenele de uzură și lubrificație. În aceste domenii de cercetare știința românească a obținut realizări valoroase. Considerăm că uzina noastră le poate oferi un cîmp larg de dezvoltare și aplicare. În plus, este de notat că cercetările în problemele amintite se pretează la utilizarea celor mai moderne mijloace de investigație științifică, inclusiv metode radioactive. Uzina noastră dispune de o bază de producție puternică, ceea ce favorizează îmbinarea cît mai perfectă a producției cu cercetarea.

Un mare număr de teme de cercetare ce se cer rezolvate se referă la fabricația de locomotive diesel cu transmisie hidraulică. Prin

Stația-pilot cu ajutorul căreia sînt produse diferite tipuri de izolări la conductorii electrice asupra cărora se fac ample studii la Institutul de cercetări și proiectări pentru industria electrotehnică.

cooperarea cu institutele de cercetări noi am obținut o perfecționare substanțială a acestui produs.

Este de prisos să mai adaug că uzina noastră, mare consumatoare de metal, este direct interesată în îmbunătățirea și lărgirea sortimentelor fabricate de industria siderurgică și a metalelor neferoase. Succesele cercetării în aceste domenii ne privesc deci și pe noi. Legătura dintre cercetători și specialiștii din producție poate fi înfăptuită printr-o mare varietate de forme și mijloace. Consider că încheierea de contracte între întreprinderi și institutele de cercetări este o formă valoroasă și eficientă a acestei legături. Ca o sarcină de perspectivă pe care ne-o propunem este să creăm un laborator tehnologic al uzinei care să dispună de

o bază tehnică adecvată. În acest mod vom face un nou pas spre înfăptuirea acestei importante indicații a documentelor de partid privind îmbinarea cercetării științifice cu practica productivă.

un obiectiv important al cercetării — aplicarea rezultatelor ei

**A. KVASLI, director adjunct la
Institutul de cercetări hortiviticole
Băneasa.**

— Potrivit Directivelor Congresului al IX-lea al Partidului Comunist Român, în perioada 1966-1970 suprafața ocupată de vii și livezi va spori cu 155 000 ha, dându-se în

folosință superioară terenurile slab productive și supuse eroziunii din zona dealurilor subcarpatice, improprie pentru cultura plantelor de câmp, și în special a celor cerealiere.

Legat de aceasta, cercetarea științifică trebuie să rezolve o serie de probleme foarte importante și în același timp dificile privind elaborarea metodelor economice de stabilire a procesului de eroziune și de amenajare a terenurilor în pantă, crearea condițiilor optime pentru creșterea și dezvoltarea pomilor și a viței de vie și asigurarea unei înalte capacități de rodire. O problemă de bază este și aceea a sporirii fertilității naturale a solurilor din aceste zone prin folosirea rațională a îngrășămintelor organice și minerale, a celor complexe, a amendamentelor și a microele-

mentelor, precum și a îngrășămintelor verzi.

Elaborarea de sisteme noi de culturi cât mai intensive pentru pomi și vița de vie se va face în viitor prin folosirea celor mai bune și mai productive soiuri cunoscute pe plan mondial. Pe linia îmbunătățirii sortimentelor Institutul de cercetări hortiviticele acordă o mare atenție problemelor de selecție și creării de noi soiuri și hibridi valoroși sub aspectul calității fructelor, al productivității, rezistenței la boli și la factorii climatici. De asemenea, ne preocupăm în mod deosebit problema folosirii raționale a rezervelor de apă la irigarea culturilor hortiviticele în perioada de secetă, ca o verigă principală din complexul măsurilor agrotehnice menite să asigure obținerea unor producții mari de fructe, struguri și legume.

Organizarea producției în aceste sectoare, păstrarea și valorificarea roadelor, eșalonarea consumului de legume, fructe și struguri proaspeți în tot timpul anului nu se pot realiza în condiții bune decât prin aplicarea unor măsuri agrotehnice avansate, larg popularizate în producție. Nici un pas înainte nu se poate face fără sprijinul științelor fundamentale, care în faza actuală găsesc o largă aplicabilitate în agricultură și îndeosebi în hortivicultură.

Difuzarea rezultatelor științifice și popularizarea lor se face în mod curent prin radio, televiziune și presă, prin broșuri de specialitate, recomandări în producție, anale și lucrări științifice ale institutelor de cercetări. Consider însă că metoda cea mai eficientă este aceea a propagandei concrete din care fac parte: loturile experimentale și demonstrative organizate în unitățile de producție de către institutele de cercetări și stațiunile experimentale, acțiunile de sprijinire a producției în bazine specializate, schimburile de experiență la stațiunile experimentale și cursurile de lungă durată pe cicluri de producție în care timp brigadierii din cooperative agricole de producție își pot însuși procesul tehnologic pentru a-l aplica în unitățile lor.

cercetarea științifică și gospodărirea rațională a fondului forestier

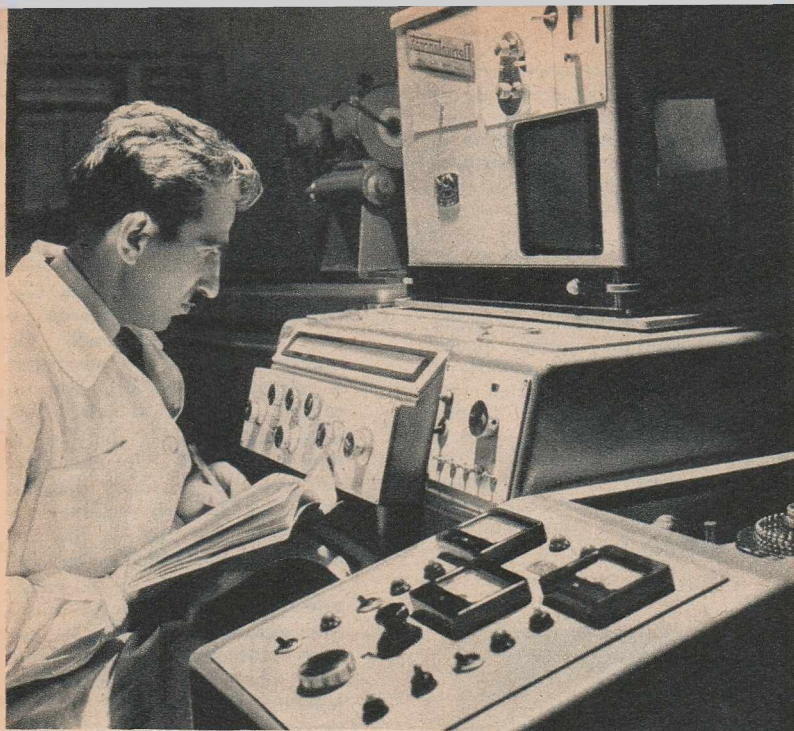
**Ing. I. PREDESCU, director
tehnic adjunct la Ministerul Eco-
nomiei Forestiere.**

— Activitatea de cercetare în sectorul forestier care se desfășoară prin Institutul de cercetări forestiere și prin cercetarea uzinală are ca principale obiective rezolvarea sarcinilor trasate sectorului de către Directivele Congresului al IX-lea al P.C.R.: gospodărirea rațională a fondului forestier, extinderea culturilor de rășinoase și de foioase cu creștere rapidă, valorificarea superioară și complexă a masei lemnoase, construcții de drumuri și instalații de transport forestiere, extinderea mecanizării proceselor de producție în vederea ridicării productivității muncii și reducerii pre-

(Continuare în pag. 8)

În laboratorul de materiale refractare al Institutului de cercetări metalurgice se studiază, cu ajutorul derivatografului, compoziția mineralogică și comportarea la ardere a argilelor extrase din carierele de la Medgidia.

tului de cost, diversificarea și îmbunătățirea calității mobilei etc.

Ca urmare, la stabilirea planului de cercetare pe anii 1966-1970 s-au formulat teme cu titluri și sarcini concrete, corelate cu planurile de investiții și de producție.

Un aport important îl are și cercetarea uzinală ce se desfășoară la complexele de industrializare a lemnului. În cadrul Ministerului Economiei Forestiere specialiștii din

laboratoare și din secțiile de producție au de rezolvat, de la an la an, un număr din ce în ce mai mare de probleme de cercetare legate de cerințele imediate ale producției.

Cercetările la temele fundamentale se execută pe o durată mai mare de timp — 5-10 ani — cu angrenarea tuturor laboratoarelor contingente, în special în domeniul temelor cu caracter biologic

(silvicultură), dar pe parcurs, la sfârșitul fiecărui an, se elaborează referate științifice în care se prezintă rezultatele parțiale ale studiilor întreprinse.

În acest sens se pot da câteva exemple edificatoare:

Pentru fundamentarea științifică a extinderii culturii plopilor euramerici în Lunca Dunării s-a prezentat de către Institutul de cercetări forestiere la finele anului 1965 referatul științific de sinteză a cercetărilor efectuate timp de 5 ani în scopul stabilirii stațiilor apte pentru cultura plopilor euramerici în Lunca Dunării.

Rezultatele cercetărilor făcute în această problemă servesc nemijlocit în proiectare și în producție în următorii ani.

Un alt exemplu îl constituie tema privind stabilirea proprietăților fizico-mecanice ale principalelor specii forestiere din țara noastră, ce are aplicabilitate în utilizarea mai eficientă a lemnului în industrie, în construcții, precum și lucrările de proiectare respectivă.

Cercetările privind selecția speciilor forestiere valoroase, a metodelor intensive de îngrijire și de protecție a pădurilor constituie, de asemenea, exemple de cercetări fundamentale ce servesc nemijlocit lucrărilor de producție.

**Anchetă realizată de
N. AVRIGEANU
și Paul TUTUNGIU**

În jurul unui cric

de Eugen FRUNZĂ

Știi desigur ce înseamnă un cric.

Dar, mai întâi, un cuvânt despre opinia publică. Forța și eficacitatea ei cresc neconținut în viața societății și a individului. Niciodată aria ei de investigație și gradul de responsabilitate nu au fost atât de mari ca acum. Se formează, aș zice, un fel de reflex care impune intervenția în chestiunile de interes comun. Și cât de salutară e această intervenție.

Se petrece însă uneori și cite o poveste ciudată, ca de pildă aceea cu cricul. Într-o după-amiază pe stradă se dezlănțuie o dispută extrem de sonoră. Protagonistii sînt doi șoferi. În jurul lor, firește, un grup de trecători care și-au uitat graba. O camionetă și un autoturism staționează deoparte, într-o espectralivă neutră.

Ce s-a întîmplat? Șoferul autoturismului pretinde să-i fie înapoiat un cric. Șoferul camionetei refuză zgomotos. Cearta e în toi.

— Nu ți-e rușine obrazului! ? Scoate cricul!

— Ce te legi de mine! Ptiu drăcie!...

— Degeaba scuipi. Mie să-mi dai cricul sau mergem la miliție.

— Ia vezi-ți de drum, că acum te... (Hirtia acceptă prea greu întregirea amenințării).

Și aruncîndu-și țigara cit colo, respectivul dă să urce la volanul camionetei. Celălalt îl oprește. Gata-gata să iasă cu bătaie. Ca prin minune, disputa continuă totuși numai oral.

Amestecat în grămada curioșilor, reușesc să mă pun în temă. Așadar, ieri pe la prinz șoferul autoturismului lucrase la o pană de cauciuc. Apoi, uitîndu-și cricul rezemat de o roată a mașinii, intrase pentru câteva clipe într-un magazin. În timp ce plătise la casă, iată că observă prin geam cum șoferul de pe camionetă îi șterpelește cricul. Se repede bineînțeles afară, dar prea târziu. Camioneta promise cu maximum de viteză. Astăzi, din întîmplare, cele două mașini s-au reîntîlnit aici și omul a dat nas în nas cu autorul furtului.

— Și dumneata, mă rog, ce tot faci scandal! ? — intervine un glas din asistență, repezit, amenințător.

Spre surpriza mea, întrebarea e adresată păgubașului.

— Nu fac scandal, tovarășe — răspunde acesta cam descumpănit. Mi-a luat cricul, l-am văzut cu ochii mei...

— Ai văzut, n-ai văzut, să fii sănătos! — decide încă un glas competent. Vrei să-ți păzească altcineva lucrul?

— Păi da — completează primul — mai ai și pretenții! Ce-i luat, e luat. Norocul lui!

Norocul lui... Mărturisesc că am rămas uluit. Cum se poate? Iată un ins care fură ziua-n amiaza mare și găsește voci în apărarea sa. Admit că păgubașul a fost neglijent. Dar scuză oare acest fapt infracțiunea comisă de celălalt? Nu e oare cel mai firesc lucru din lume ca, într-o asemenea situație, tu, om de pe stradă, să contribui la condamnarea fărădelegii, nu la justificarea și aprobarea ei?

Nu știu cum s-a soldat pînă la urmă cazul. Probabil că justiția și-a spus cuvîntul. Dar mă gîndesc la reacția ireponsabilă a celor doi trecători și, poate, la încă destui alți cavaleri de aceeași speță. Aceștia nu exprimă, desigur, opinia publică; dimpotrivă, s-ar cuveni plasați sub reflectoarele ei.

miniaturi

de Lucian ZATTI

mîinile lui mihu

Ionel Mihu e un lăutar cu ochi albaștri. Cînd sărută vioara cu arcușul, nuntașii își numără răsulările. Unii spun că ascultînd doinele lui Mihu văd cum picură lacrimi din vioară. Cînd „zice” sîrba, printre strune se zăresc scînteii.

Mesenii îi cer să cînte și cu gura. Mihu zîmbește și le face pe plece. Unde cîntă el se nuntește trei zile în șir iar miresele sînt mai frumoase și mai albe.

Ieri i-a venit fata de la facultate și Mihu a cîntat pentru bucuria lui. Și Nuța l-a ascultat tristă și i-a spus:

— Cînd am să fii chirurg n-ai să mai cînti pe la nunți. Am să te iau lîngă mine să te odihnești pînă la adînci bătrîneți.

Și inima lui Mihu s-a umplut de bucurie și de durere. A luat vioara și a coborît în grădină. În plop cînta o privighetoare. Și el a început s-o îngîne cu vioara și atunci și-a dat seama că numai dacă i-ar tăia cineva mîinile n-ar mai putea îngîna privighetorile. Și și-a spus că mîinile oamenilor nu le pot tăia decît chirurgii. Și i-a părut rău că fiica lui, Nuța, se face chirurg.

fiindcă pereții încă mai rîd

În biroul de cartare de la subsolul poștei lucrează cîțiva băieți spiritali; înainte de începerea programului spun cele mai proaspete glume și rîd sănătos și molipsitor.

Dar într-o dimineață de la etaj a coborît dirigințele, i-a ascultat, apoi a spus și el o glumă perimată și fără nici un chichirez, folosind un vocabular alandala care m-a înspăimîntat. Și cînd am încercat să privesc prin fereastră, băieții au rîs în hohote de gluma dirigințelii înspăimîntîndu-mă și mai mult.

stejarul vrăjit

Acum nu mai cobor în subsolul acela fiindcă am impresia că pereții încă mai rîd silît și straniu.

Sîntem de cinci ani împreună și ne iubim ca în primele zile după căsătorie. Anca se bucură de fiecare zîmbet al meu, dar amîndoi simțim un gol în inimă gîndindu-ne că din dragostea noastră nu s-au pîrguit roade. Și iată că ieri, hotărîți și fericiți, am înfiat o fetiță cuminte și inteligentă pe care o cheamă Ada.

Seara am culcat-o între noi și i-am spus cea mai naivă poveste din cîte am născocit vreodată: că într-o zi am lăsat-o la o vecină și am plecat cu Anca în pădure să-i aducem un iepuraș. Și mergînd noi așa și tot mergînd am obosit și ne-am culcat la umbra unui stejar vrăjit. Supărat că i-am tulburat liniștea, stejarul și-a scuturat frunzele și fiindcă era vrăjit a încurcat toate drumurile în calea noastră. Și am pribegit prin lume doi ani și două luni și cînd am ajuns, în sfîrșit, acasă fără iepuraș Ada crescuse și era cît pe-acți să nu ne mai cunoască.

Fetița s-a ghemuit la pieptul meu și m-a rugat: — Tăticule, să nu te mai duci în pădure, că eu sînt acum mare și nu mă mai joc cu iepurașii.

sufletul femeii

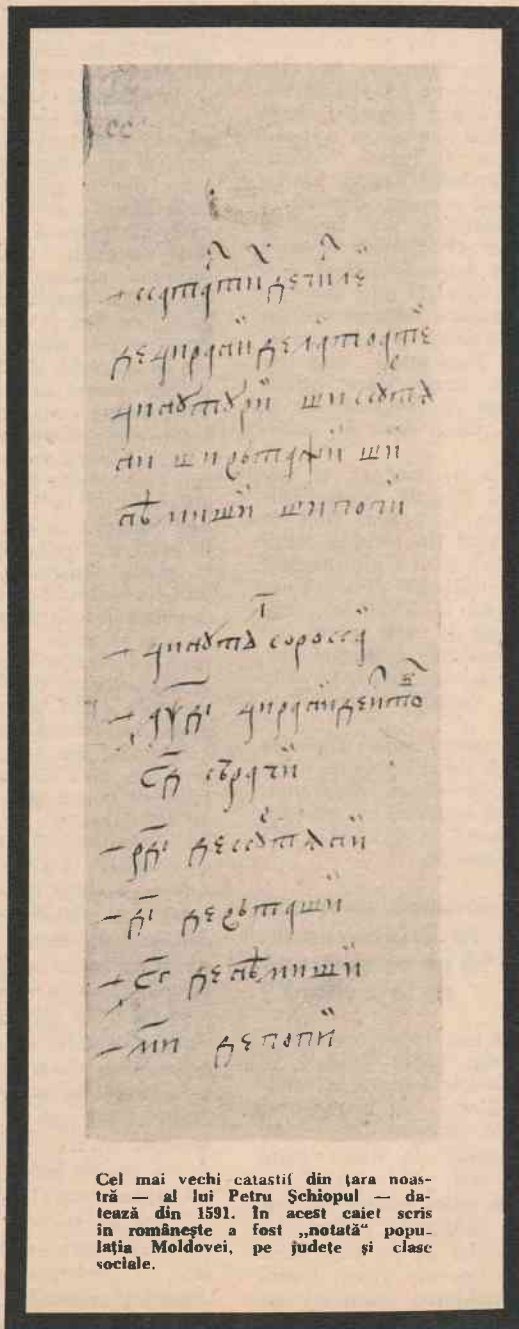
Am văzut la Tismana o femeie țesînd un covor la gherghef. Fiecare fărîmă de podoabă se isca o dată cu o împunsătură de ac și cu un zîmbet. Covorul creștea din lîna Mioriței, din culorile picurate de anotimpuri în florile de pe-un picior de plai așezate în motivele țiate cu dalta în stîlpul pridvoarelor din Hobîța.

În mijlocul covorului a crescut o pasăre măiastră și atunci m-am apropiat cu inima de ea și inima mi-a spus că pe gherghef nu e nici un covor, e sufletul femeii.

recensământul... recensământelor

De 48 de secole oamenii efectuează recensăminte, desigur cu mijloace și rezultate felurite. Din timpul celei de-a doua dinastii a Egiptului antic și din zilele împăratului chinez Yao pînă în vremea noastră, istoria recensămintelor este bogată în fapte și realizări. Ele au adus o importantă contribuție la cunoașterea tabloului diferitelor colectivități umane.

Cel mai vechi catastif din țara noastră — al lui Petru Șchiopul — datează din 1591. În acest caiet scris în românește a fost „notată” populația Moldovei, pe județe și clase sociale.

Istoria recensământului se pierde departe, în negura mileniilor... Din datele cunoscute pînă în prezent reiese că primele recensăminte au avut loc cam între anii 2800 și 2200 î.e.n., adică acum 48 de secole, locurile lor de baștină fiind înseși leagănele civilizației umane. Astfel, se cunosc din acea perioadă numărările populației efectuate în Egipt sub dinastia a II-a, în Babilon și în China pe vremea împăratului Yao. Scopul acelor înregistrări era de a stabili o evidență a supușilor, în vederea strîngerii impozitelor și a recrutării de ostași. Mult mai tîrziu, în Grecia antică de pildă, recensămintele, păstrîndu-și caracterul economic, capătă și unul politic. Astfel, faimosul legiuitor Solon a organizat recensăminte care țineau loc și de înregistrări electorale.

cînd „censitores” măsurau pămîntul bulgăre cu bulgăre

Mult mai bine cunoscute sînt înregistrările de populație efectuate în Roma antică. Începînd de pe vremea celui de-al șaselea rege roman, Servius Tullius (578-534 î.e.n.), acestea s-au făcut destul de des, ba chiar în constituția dată de el se prevedea ca populația și bunurile materiale să fie numărate o dată la cinci ani. Rolul preponderent îl detinea pe atunci cadastrul agricol. După cum relevă tratatul lui Ulpian „De censibus”, indicatorii înregistrați în *libri censuales* erau destul de amănunți. Mulțumită lui Lucius Lactantius s-a păstrat modul de întocmire a recensământului agricol efectuat în 297, pe vremea împăratului Dioclețian. „Censitores”, arată Lactantius, măsurau pămîntul „bulgăre cu bulgăre” (autorul, firește, hiperboliza pentru a scoate în evidență minuțiozitatea operațiilor), înscrisau cantitățile de vin găsite, producția arborilor fructiferi și numărau oamenii cap cu cap...

Strămoșii noștri acordau o mare importanță acestor acțiuni. Capul familiei răspundea în fața legii pentru declarațiile sale, iar dacă ele erau false penalizarea mergea pînă la deposedarea celui chestionat de drepturile civice și trecerea lui în rîndul sclavilor. Datele culese se foloseau pentru acordarea drepturilor și stabilirea îndatoririlor populației.

După căderea Romei (anul 476), practica recensământului este aproape total abandonată. Ce-i drept, în Europa evului mediu s-au făcut sporadic anchete statistice — cum le-am spune acum — în vederea stabilirii dijmelor, taxelor vamale, obligațiilor serviciului militar etc. S-au publicat și o serie de rezultate statistice — compilații — ca „Breviarul lui Carol cel Mare” (808), „Cartea cadastrului Angliei a lui Wilhelm Cuceritorul” (1086) sau „Registrul funciar al regelui danez Waldemar II” (1231). Ele se deosebesc de recensămintele

antice, ca și de cele moderne, dar scopul lor, într-o oarecare măsură, era același.

o precursoare în domeniul statisticii populației: Veneția

Cu timpul, recensămintele își recapătă însă importanța și se practică din nou pe scară largă. Astfel, în secolul al XIV-lea în Franța s-a făcut o numărătoare a „vetrelor”, dar datele cu privire la populație nu sînt demne de crezare. În același veac și în Spania, respectiv în regatul Aragon, a avut loc un recensămînt urmat, în secolul al XV-lea, de altele în Castilia și Madrid. Un secol mai tîrziu apar în Europa și alte compilații statistice, printre cele mai cunoscute fiind cea a lui Machiavelli: „Ritratti della Francia e della Alle magna”, datînd din 1515.

De altfel în perioada feudalismului patria lui Machiavelli, Italia, și mai ales Republica Veneția, a adus o contribuție considerabilă la dezvoltarea statisticii, în special a statisticii populației. Stat de neguțatori, întreținînd întinse relații peste hotare, Veneția cerea ambasadurilor ei rapoarte cu privire la situația economică a țărilor în care erau acreditați, insistînd asupra numărului populației. Această cerere, pe care ambasadorii o duceau mai departe, a încurajat în bună măsură activitatea de înregistrare a populației în diferite țări care aplicau experiența Veneției. Se pare că republica dogilor avea în adevăr ce împărtăși în materie de recensămînt, căci exista temei a se crede că Veneția a efectuat încă în 1338 prima înregistrare nominală, directă și universală a populației. E important de reținut acest lucru, căci pînă în epocile mai apropiate zilelor noastre în alte țări se înregistrau fie doar capii familiei, fie aceștia plus unele referiri indirecte la ceilalți membri ai familiei. Dacă privitor la recensămîntul din 1338 există totuși unele dubii, se cunoaște precis faptul că în iunie 1440 s-a prezentat Consiliului celor zece, care conducea Veneția, un proiect de recensare a populației cu specificarea vîrstei, sexului, profesiei, clasei sociale și a naționalității (neamului). Proiectul a fost însă respins, pare-se, pentru că marii negustori și zarafi se temeau să nu se afle prea multe amănunte despre treburile lor personale... Abia începînd din 1509 în Republica Veneția au loc recensăminte periodice, iar din 1624 se introduce aci periodicitatea cincinală a recensămintelor — sistem care, după cum vom vedea mai jos, a fost adoptat și în zilele noastre de unele țări.

Și pentru că vorbim despre dezvoltarea statisticii populației în veacul al XVII-lea, să nu uităm apor-

(Continuare în pag. 10)

mul școlii „aritmicii politice“. Apărută în Anglia, această ramură a științelor matematice cu aplicații la societate a dat un serios impuls înregistrării populației și studiului relației dintre datele obținute.

fișele perforate revoluționează tehnica recensămintelor

Știați că primul recensământ foarte apropiat de conținutul pe care îl dăm astăzi acestei noțiuni s-a desfășurat acum trei secole, în anul 1666, în provincia canadiană Quebec (La Nouvelle France, cum se numea în acele vremuri)? Se urmărea atunci nu numai o simplă numărătoare a locuitorilor, ci și obținerea unor date privind compoziția populației după sex, vîrstă, situație matrimonială și ocupație.

În Europa (cu excepția Italiei) evidența amănunțită a populației era necunoscută înainte de secolul al XVIII-lea. Abia în 1719 se începe în Prusia înregistrarea bianuală a locuitorilor și a caselor ocupate de ei. Numărătorii ale locuitorilor încep pe atunci să aibă loc și în alte țări, de pildă în Rusia, unde se fac „revizii“ ale populației.

În Statele Unite Constituția prevede efectuarea recensămintelor o dată la zece ani. Din 1790 și pînă în prezent această stipulație este respectată cu strictețe.

Cu toate acestea, nici în Europa, nici în S.U.A., multă vreme — cam pînă în a doua jumătate a secolului al XIX-lea — recensămintele n-aveau caracteristicile de acum, deficiența principală constînd în lipsa unui formular standard, pe baza căruia să fie înregistrată *absolut toată populația*. Apoi, operațiile de notare durau foarte mult, în unele cazuri chiar 20 de luni, ceea ce lipsea înregistrarea de caracterul ei științific. După cum se știe, astăzi orice țară, procedînd la recenzierea populației, alege o anumită dată — „momentul critic“ — cînd se consideră valabilă situația înregistrată.

Deși prime numărători în sensul mai apropiat de actuala noțiune au fost făcute în multe țări încă la sfîrșitul secolului al XVIII-lea și începutul secolului al XIX-lea, recensăminte în deplinul înțeles al cuvîntului, cu folosirea unor formulare

standard completate de un personal numeros și anume instruit, apar mult mai tîrziu: în Irlanda — 1813, în Franța — 1836, în Anglia — 1841, în S.U.A. — 1850, în Rusia — 1897 etc.

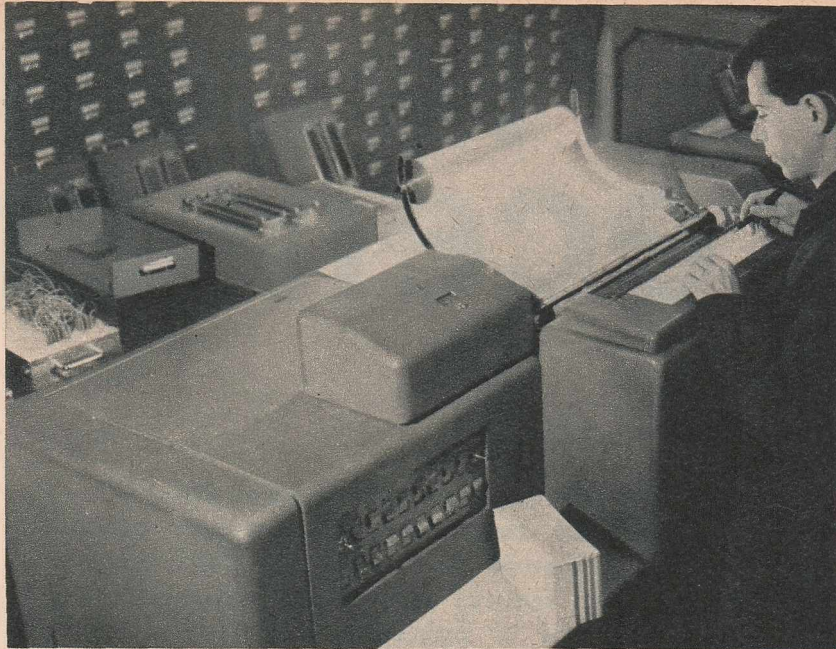
Un moment important l-a constituit recensămîntul din 1890 în S.U.A., pentru care s-au folosit pentru prima oară fișe perforate, cu ajutorul cărora o serie de mașini mecanice calculau rezultatele. Invenția, aparținînd unui funcționar al Biroului de recensămînt din S.U.A., pe nume Hollerith, a revoluționat tehnica înregistrării populației. Mașinile acestea erau, desigur, „bunicii“ instalațiilor cibernetice cu care lucrează astăzi statisticienii.

Ultima perioadă a secolului al XIX-lea a marcat începutul unor serii curente de recensăminte. Nu numai S.U.A. ci și alte țări, ca Franța, Italia, Japonia etc., organizează cu o periodicitate fixă (de obicei o dată la cinci ani) înregistrări ale populației; astfel, cu timpul, recensămîntul își cîștigă un loc de seamă în organizarea administrativă și economică a fiecărui stat modern.

În țările socialiste se acordă o importanță deosebită recensămintelor, căci ele reprezintă un instrument valoros pentru planificarea economiei naționale, pentru îmbunătățirea deservirii populației, pentru dezvoltarea construcțiilor de locuințe, învățămîntului, rețelei sanitare, dar mai ales pentru cunoașterea diferitelor structuri ale populației: economică (cu accent deosebit pe structura profesională și tehnică), socială (structura de clasă), demografică, precum și pentru determinarea caracteristicilor esențiale ale forței de muncă.

Recensămîntul modern permite obținerea de informații precise privind atît numărul populației, cît și compoziția ei după sex, vîrstă, situație familială, naționalitate, limbă, cetățenie, școlarizare, profesiune etc.

În prezent volumul enorm de date este sistematizat cu ajutorul mașinilor electronice. După ce sînt cifrate, indicativele se introduc în memoria „creierului electronic“, care le prelucrează cu rapiditate și cu exactitate perfectă. În afară de economia de oameni, bani și timp se obține astfel — și acesta este lucrul cel mai important — o aprofundare considerabilă a situațiilor ce

Un „colaborator“ prețios al Direcției Centrale de Statistică: mașina electronică de calcul Gama... și o mică parte din „creierul“ ei (fotografia din dreapta).

reies din datele înregistrate, relevîndu-se în același timp mult mai precis și pe o arie mult mai largă interdependența lor.

înregistrările de populație din țara noastră

Istoria recensămîntului în țara noastră este aproape tot atît de veche ca și în restul Europei. Sistemul înregistrării populației a venit la noi pe două căi. Prima — administrația împăratului Traian, de pe vremea căruia, se pare, datează și primele recensăminte pe teritoriul patriei noastre. O mărturie în acest sens: o piatră descoperită lângă Brașov, adusă ca ofrandă unei zeițe de către un stringător de impozite (se știe că aceștia dețineau și funcția de recenzori). A doua cale — prin Imperiul roman tîrziu, care utiliza același sistem de evidență ca și Roma antică, cu o serie de îmbunătățiri.

În perioada de început, și mai ales în epoca feudală, autoritățile erau interesate în primul rînd de statistica agricolă (în vederea stabilirii dijmei etc.), care a precumpănit astfel asupra statisticii demografice. Abia în secolul al XVIII-lea, cînd sursa principală de venit pentru stat începe s-o constituie impozitul personal, eforturile s-au îndreptat spre înregistrarea populației contribuabile.

Dacă în Imperiul roman statistica agricolă fusese de competența organelor de stat, în vremea feudalismului de această statistică se ocupau, la noi, atît statul cît și boierii, mănăstirile și bisericile.

poruncă strașnică de la Brîncoveanu: nimeni să nu se sustragă de la „scriere“!

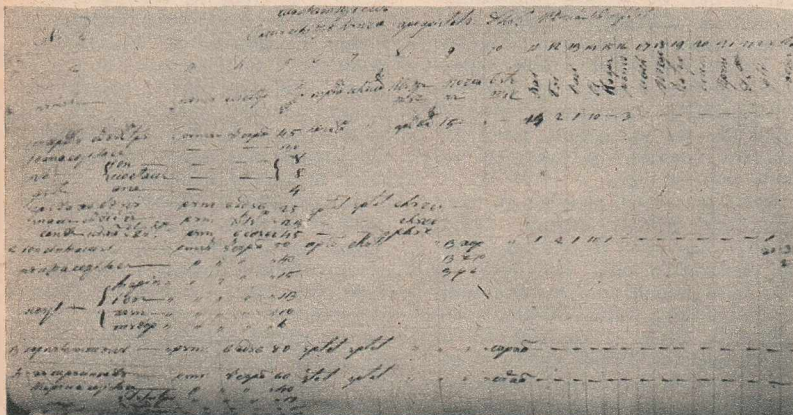
Printre cele mai uzuale operații de înregistrare din epoca feudală se numără *catastifele* folosite în Muntenia și Moldova; în Transilvania sînt cunoscute, începînd din secolul al XII-lea, *listele de dijă* către biserică. Cel mai vechi catastif pomenit pînă în zilele noastre este cel al lui Petru Șchiopul, datînd din 1591. Este vorba de un caiet scris în românește, în care a fost notată populația Moldovei numărată pe județe și clase sociale. Tot din 1591

ne-a rămas și o numărătoare a oilor, datorată aceluiași Petru Șchiopul (de fapt, o înregistrare a ovinelor date ca impozit Porții). Al doilea catastif cunoscut, cel al lui Mihai Viteazul, a înregistrat — pe lângă suma de bir datorată de fiecare comitat — și numărul de porți din Transilvania. Mai există mențiuni cu privire la un catastif de pe vremea lui Matei Basarab, care ar fi făcut o înregistrare a populației pe la 1641. Pînă la 1713 lipsesc datele privind eventuale înregistrări, care desigur s-au făcut și în acest răs-timp, dar se menționează existența catastifelor, devenite un gen de evidență curentă a populației. La data amintită, Constantin Brîncoveanu a organizat o înregistrare a capilor de gospodărie și a animalelor („cai, boi și toate dobitoacele“), dînd porunci strașnice ca nimeni să nu se sustragă de la „scriere“. În aceeași vreme au loc în Oltenia și Transilvania conscripțiile făcute de autoritățile austriece.

O altă formă veche de înregistrare specifică pentru epoca amintită este *urbariul* (de la latinescul „urbare“ care însemna „a ara, a trage brazdă în jurul unei proprietăți“). Cam pînă în prima jumătate a secolului al XIX-lea urbariul era o operație de descriere a unei proprietăți, unde se treceau nominal — între altele — capii de familie iobagi, frații lor și copiii mai mari de 16 ani. Urbariile ne ajută astfel la cunoașterea relațiilor dintre feudal și iobag.

Începînd din a doua jumătate a secolului al XVIII-lea operația de înscriere în catastife devine *catagrafie* (inventar, recensămînt). Astfel, domnitorul C. Mavrocordat face o catagrafie la 1739 în Țara Românească. Trebuie spus că datele respective nu sînt foarte edificatoare, deoarece pe atunci nu se nota întreaga suflare a satului sau orașului, ci doar capii de familie.

După 1770 sînt menționate mai multe catagrafii, de altfel destul de incomplete, deoarece boierii căutau să sustragă de la înregistrări cît mai mulți țărani spre a-i aservi, iar sătenii, la rîndul lor, fugeau adeseori de pe moșiile boierilor. Din primele trei-patru decenii ale secolului al XIX-lea se cunoaște o altă serie de catagrafii, care au înregistrat populația și caracteristicile satelor, cu ocupațiile oamenilor, produsele principale obținute de ei etc.

Recensămîntul din 1838 din Țara Românească nu este numai primul recensămînt modern din istoria noastră. La vremea sa, el a fost unul din cele mai complete din lume. Iată o pagină din acea „recensiune“, și anume datele culese în satul Silișteea, plasa Tăzui, județul Romanși. Capul de tabel reprezintă: numărul curent (col. 1), numele (2), neamul (3), căsătoria (4), vîrsta (5), birul (6), claca (7), meșteșugul (8), pogoane lucrate (9), betesușul (10), cai (11), boi (12), vaci (13), oi (14), capre (15), rîmători (16), bivoli (17), măgari (18), catiri (19), stupi (20), pruni (21), duzi (22), vii (23) și pometuri (24). Pe verticală sînt înregistrate nominal persoanele care alegeau gospodăria: (1) Ion Urdu sin Dumitru, rumin, însurat, 45 ani, arendaș, 15 pogoane (nedefalcate, în acest caz, pe categorii de culturi), nu are betesuș; apoi se indică numărul animalelor; (rîndul 2): Ioana, soția sa etc.; (3) băieți: Ion și Costache, după vîrstă gemeni; (4) fete: Ana; Preda Pădeanu, rumin, văduv, 25 etc., col. 8; slugă, Așadar, col. 8 combinată cu col. 1 ne dă situația în familie pentru persoanele străine. Rîndul ultim: Sanda, cumnata Urduului etc., de asemenea slugă. Prin urmare, arendașul avea trei slugi. Din titlu mai rezultă că satul era proprietatea lui Constantin Brăiloiu.

printre primele din lume

În țara noastră, ca și în restul lumii, prima jumătate a secolului al XIX-lea a marcat trecerea la recensăminte în accepția modernă a cuvântului. Cel dintâi recensământ modern a avut loc la noi în 1838, fiind unul din primele și — la vremea aceea — unul din cele mai complete din lume. Recensământul amintit s-a desfășurat în Țara Românească; abia peste 21 de ani a avut loc prima „recensiune” și în Moldova.

Recensământul populației din 1838 a avut caracteristicile recensămintelor din zilele noastre: universalitatea înregistrării, înregistrarea datelor pentru fiecare persoană în parte etc. Este interesant de remarcat că în Franța abia la 1851 s-au solicitat răspunsuri privind numele și pronumele, starea civilă, vârsta, profesia, naționalitatea, religia, eventualele infirmități, pe când cel din Țara Românească a înregistrat, pe lângă cele amintite: sexul, starea socială și situația în profesie a fiecărui cetățean. Scopul acestui recensământ general a fost determinarea exactă a situației economice, sociale și demografice a țării.

Recensământul a fost organizat în amănunțime, dându-se în acest scop circulare care arătau că se vor înscrie în liste „toată suflarea cîți locuiesc într-această casă”. La 5 noiembrie 1837, prin una din „poruncile țirculare la ocîrmuiri” se ordonă ca

„să se îndatoreze pă suptocîrmuitori ca cercetarea aceasta să o facă prin chiar vederea ochilor, preumblîndu-să înșile din casă în casă în tot coprinsul fireșcîrui sat, spre a să putea cunoaște fînța adevărului, de la pîrcălabii satelor... altfel toată lucrarea va fi zadarnică și strădania întru nimic socotită”. Aceleași indicații se dau și în privința recenzării populației Bucureștiului.

În 1859 se desfășoară un nou recensământ, de data aceasta atît în Muntenia (sub supravegherea lui Dionisie Pop Marțian), cit și în Moldova (unde lucrările au fost inițiate de Ion Ionescu de la Brad). Și cu acest prilej s-au folosit metode moderne, datele fiind prelucrate științific și apoi publicate. Este primul recensământ românesc cu rezultate autentice.

Ummează recensămintele din 1899 și 1912, cînd s-au înregistrat populația, clădirile și locuințele, apoi cel din 1930, care a consemnat, în plus, și industria, rezultatele fiind publicate în nouă volume. În aprilie 1941 se face un nou recensământ care, în afară de datele de mai sus, a mai inventariat și agricultura.

în toiul marilor prefaceri

După eliberarea țării, primul recensământ s-a desfășurat în ianuarie 1948. Țelul urmărit era cunoașterea structurii economice și sociale a

României în pragul marilor transformări preconizate de partid și al trecerii la economia planificată. Cu acel prilej s-au obținut datele necesare cu privire la populație, clădiri, locuințe și agricultură. În același an, la cîteva luni după naționalizarea principalelor mijloace de producție, s-a efectuat și recensământul întreprinderilor industriale.

Opt ani mai tîrziu, în februarie 1956, a avut loc în țara noastră un alt recensământ. S-a înregistrat atunci numai populația, cu caracteristicile ei demografice, economice și sociale. Rezultatele (publicate în patru volume însumînd peste 4 000 pagini) au constituit un ajutor de preț în activitatea de planificare a economiei naționale. Începînd din 1956, în țara noastră nu se mai fac recensăminte agricole și ale întreprinderilor industriale, deoarece există sistemul unic de evidență al economiei naționale, care înregistrează continuu toate datele privind aceste domenii.

A trecut un deceniu de la ultimul recensământ. Ne aflăm la capătul unei etape și — pe linia trasată de Congresul al IX-lea al P.C.R. — în pragul unor noi înfăptuiri ce necesită o cunoaștere profundă a structurilor populației în vederea continuării pe o treaptă superioară a procesului

de desăvîrșire a construcției socialiste. Iată de ce, în martie anul acesta, se organizează un nou recensământ al populației, clădirilor și locuințelor, care va evidenția, între altele, modificările intervenite în ultimii zece ani în repartitia forței de muncă pe teritoriul țării și pe ramuri de activitate, nivelul de instruire a populației, numărul și profilul specialiștilor (foarte necesar pentru cunoașterea cerințelor viitoare în raport cu dezvoltarea economiei), compoziția familiilor (indicativii respectivi slujind la planificarea construcțiilor de locuințe, de școli) etc. Recenzarea clădirilor va fi, de asemenea, de folos în amplul program de construcții din țara noastră. Și n-am enumerat decît cîteva din multiplele obiective ale recensământului, a cărui importanță nu mai trebuie subliniată.

Tot așa cum nu mai trebuie subliniat nici faptul că este o datorie a fiecărui cetățean să sprijine această vastă acțiune menită să întregască tabloul colectivității umane din țara noastră.

Dan LAZARESCU
Fotografii de S. STEINER

film

pe ecrane:

șah la rege

cinemateca

traduttore =
mai mult decit
traditore

Ni s-a întâmplat nu de puține ori ca, aflați într-o sală oarecare de cinematograful, una să citim pe ecran și alta să auzim cu urechile noastre (atunci când cunoaștem limba pe care o vorbesc actorii). Ne-am retras zimbetele stinjenite, ne-am reținut iritarea și am sperat că grija pentru acuratețea traducerilor va deveni ceea ce se cheamă „o problemă”. Și se pare că este luată în serios, așa cum se cuvine.

Din păcate însă, această grijă nu s-a instalat cu maximum de exigență acolo unde este așteptată mai mult ca oriunde: în sala Cinematecii. Adică acolo unde vizionarea unui spectacol cinematografic se desparte cu totul de obișnuitul „am fost la un film”, devenind un adevărat act de cultură. Acolo, între pereții Cinematecii, neglijențele — de orice fel — prin însăși existența lor, se ridică dintr-o dată la pătrat. O întirzire de 5 minute în începerea filmului pare de 25, iar o bilbulă a traducătorului ne supără nu pentru că, să zicem, ne împiedică să urmărim în voie aventurile lui Douglas Fairbanks, ci pentru că aduce în sală aerul rece al lucrului făcut de mintuală.

Nu căutăm noduri în papură și sistem gata să recunoaștem că a ezita în fața unei fraze, a nu găsi pe loc sensul cel mai potrivit nu este — în sine — cel mai grav prejudiciu care se poate aduce artei. Dar prin repetarea sistemului adoptat de forurile care răspund de Cinematecă, acela de a se face traducerea fără o bună studiere prealabilă a textului și a filmului, fără concursul unor oameni competenți, se poate ajunge la situații de-a dreptul penibile: la filmul *Paisà*, vocea feminină instalată în spatele microfonului ne-a anunțat (în toate cele șapte zile ale săptămânii, la toate cele 17 spectacole) că eroii unuia din episoadele operei lui Rossellini sînt nevoiți să treacă prin „galeriile birourilor”; deși ecranul nu înfățișa nici un birou, deși, timp de câteva secunde, am avut în fața noastră un lung culoar în care zăceau statui împachetate, gîndul traducătoarei nu s-a oprit nici o clipă asupra celebrului muzeu florentin „Gallerie degli Uffizi” despre care se vorbea în film. În necunoștință de cauză, un nume propriu e tradus ca un substantiv comun (uffizio, în italiană, înseamnă birou). Pe lângă o asemenea gafă, ezitățile de orice fel par niște nevinovate greșeli de școlar.

Ne-am obișnuit ca traduceri de cărți ale marilor scriitori să încapă pe cele mai bune mîini. Marii cineaști merită aceeași soartă. E un drept și o datorie în același timp.

M. M.

„...Să luăm o poveste de spionaj... Astăzi trebuie să fim mai atenți ce fel de aventură sau spionaj. Și de ce? Publicul își pune mult mai multe întrebări; altădată nu căuta decit un fel de tensiune superficială. Acum el trebuie să aibă, pe lângă această tensiune, mult mai multe motive”. Cuvintele acestea spuse de un cineast cu o ciudată personalitate, Alfred Hitchcock, cristalizează un fapt ce ni se pare esențial atunci cînd e vorba de filmul de aventuri și anume: relația dintre spectatori și cei care i-au pregătit o oră și jumătate de încordare — realizatorii. Cînd am pornit de-acasă cu gîndul de a vedea o aventură pe peliculă știm precis că intrăm cu voia noastră într-un joc: al minții, al perspicacității, al răbdării.

Nu cerem decit ceea ce ni se cuvine pe drept, adică respect. Iar în zilele noastre, cînd nu ne mai înduioșează poveștile care cîndva am stors lacrimi, nu ne putem pierde vremea dezlegînd enigme cusute cu ață albă. A sta cu sufletul la gură este o răsplătă pe care spectatorul n-o mai acordă oricum. Refuză „tensiunea artificială” dar, în același timp, ține la întreg arsenalul genului. Cum s-a mai spus de atîtea ori, vrea să se respecte regulile lui clasice. Așadar, vrea misterul și logica laolaltă, vrea toate ingredientele știute și, lângă ele, ceva nou.

Din acest punct de vedere ni se pare că ultimul nostru film de aventuri, „Șah la rege”, este meritoriu în primul rînd printr-un anume echilibru al cotelor de participare ale celor prinși în horă: spectatorii și cineastii (regizori — Haralambie Borș, scenariști — Alexandru Andrițoiu și Nicolae Ștefănescu). Aceștia din urmă își expun cu sinceritate ușor disimulată, în orice caz bine calculată (și asta cere curaj), cam ce vor avea de gînd să facă; filmul debutează liniștit, într-o zi liniștită, cu lumină multă, iar

plimbarea stăruitoare a camerei de luat vederi peste șirurile de blocuri ale Bucureștiului, peste chipurile unor oameni dintr-o instituție parcă ar vrea să spună: „vedeți, nu sînteți ademeniți cu tone de mister, nu vi se promit incursiuni în teritorii tenebroase”. Chiar dacă imediat avem în fața noastră un asasinat, ne convingem repede că nu aflarea omorîtorului este mobilul principal al acțiunii, ci altceva: descoperirea unei bande de falsificatori de acte publice care au reușit să înșele pentru moment vigilența unora. După cum se vede, autorii nu au scormonit arhive de război pentru a găsi intrigi palpitante — calea cea mai des bătută — ci s-au aplecat asupra unui caz din zilele noastre, ținînd nu numai să facă un film polițist pur și simplu, ci să și vestejească totodată niște ființe jalnice, reziduuri umane ce încearcă să se strecoare printre noi. Este un câștig cu care filmul pornește, de la bun început la drum. Această punere directă în temă are aerul unei colaborări aparte cu spectatorul, colaborare ce nu este o joacă, ci o promisiune. Dar una riscantă, căci nu ni se cere să ghicim cine este „el”, „dușmanul”, capul bandeii (planul doi al acțiunii este construit în așa fel încît spectatorii află din primele momente cine este acesta), ci să pătrundem prin hățurile care duc în cele din urmă la prinderea întregului grup.

Firele ghemului în care se constituie acțiunea sînt rupte unde trebuie și într-un chip căruia i-am spune simpatic, căci clasicul suspense, după ce-și împlinește rolul său de a îngroșa tensiunea, aduce și un zîmbet; aceleași fire sînt împrăstiate cu abilitate și fantezie.

Nesiguranța, mai bine zis stîngăcia, își fac loc atunci cînd vine clipa restrîngerii lor, înnodării într-un lanț în care cursivitatea se cere de la sine. Aici autorii

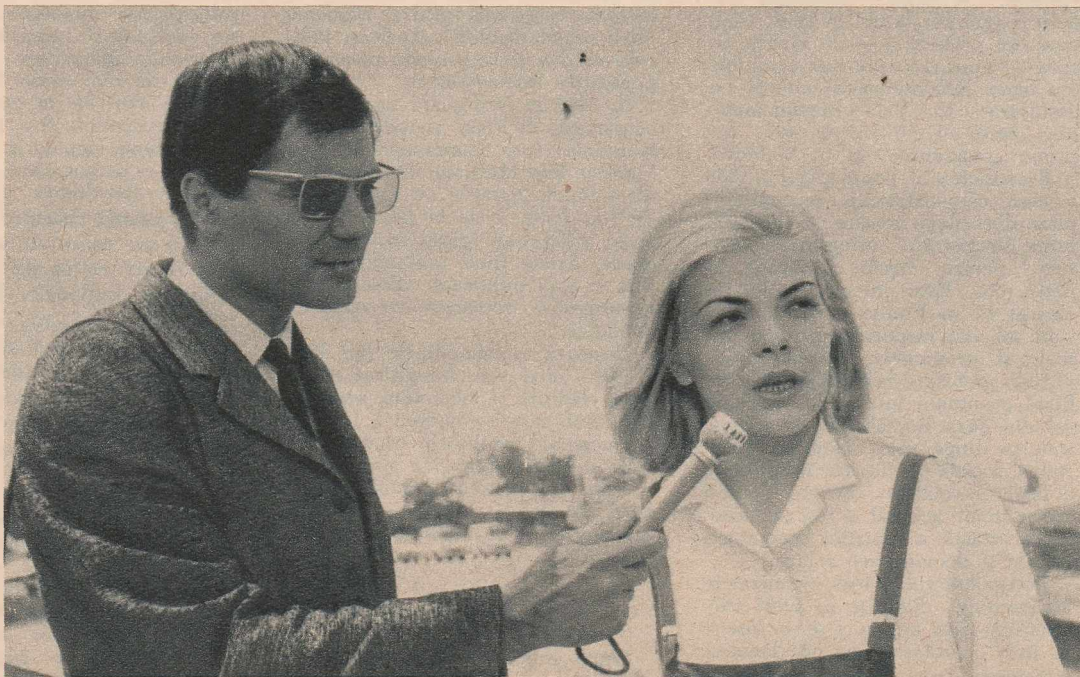
nu s-au mai mișcat în voie; au pus pe seama unuia din oamenii bandeii (Voinea) niște frămîntări greu de crezut, au aglomerat unele amănunte inutile pentru ca în cele din urmă să-i aibă pe toți cei urmăriți în palmă, dintr-o singură mișcare.

Sînt cusururi care nu întunecă însă satisfacția de a vedea un film ce saltă calitativ încercările noastre asemănătoare de pînă acum (să ne amintim de anemica „Pisică de mare”).

O echipă de interpreți aleși cu pricepere s-au supus cu inteligență unor cerințe ce sînt proprii jocului într-un film de aventuri care nu creează personaje în sensul adevărat al cuvîntului (decît atunci cînd își propune acest scop, cum sînt vestitele serii cu Sherlock Holmes, James Bond etc.) ci se servește de eroi ca purtători ai acțiunii. Asta nu înseamnă că Emil Botta ne apare pe ecran altfel de cum îl știm; dar, din personalitatea sa atît de pregnantă, actorul a împrumutat lui Deliu-Zaran numai atît cît era nevoie pentru conturarea rafinată a acestui individ ce încearcă să-și ascundă propria neputință și panică.

Ion Besoiu, talentat actor de film (cu care rolul din „Camera albă” a fost nedrept), a avut calmul, istețimea și stăpînirea ce se cer îndeobște personajelor ce înfrunghiează pe lucrătorii din miliție. În plus, are acel ceva necesar ca sarea în bucate: farmec personal. Regizorul, Haralambie Borș, care apare și într-un rol destul de însemnat, nu și-a dezmințit calitățile sale actoricești. L-am reîntîlnit cu plăcere pe Lazăr Vrabie — cunoștință veche — al cărui chip expresiv nu l-am mai văzut de mult pe ecran. Mai puțin inspirată ni s-a părut distribuția feminină, cu excepția tinerei actrițe Silvia Năstase, o blondă care nu ține neapărat să fie ingenuă.

Magda MIHĂILESCU

Actorul cel mai solicitat de filmele realizate în 1965, Ion Besoiu, și debutanta Silvia Năstase.

Silva Koscina, cunoscuta actriță italiană pe care am văzut-o ultima oară în filmele „Judex” și „Muncile lui Hercule”, se află în Spania unde, sub conducerea regizorului francez Jacques Poitrenaud, interpretează un rol important în filmul „Carré de dames”.

pe platouri și în culise

▪ Presa străină a început să anunțe candidații mult râvnitului Premiu Oscar pe 1965: Laurence Olivier, Sidney Poitier, Oscar Werner, Julie Christie, Lee Marvin, Elizabeth Hartman.

▪ Gopo se află din nou pe platouri; nu demult a tras, în interioarele de la Buftea, primul tur de manivelă al filmului „Nimic nou, dr. Faust”. După cum ne lasă să ghicim din titlu, cineastul nostru ne propune de astă dată o incursiune pe urmele unui Faust văzut de ochii omului de azi. În distribuție: Nicolae Secăreanu, Irina Petrescu, Iurie Darie.

▪ Doi actori francezi binecunoscuți nouă, Robert Hossein („In umbra legii”, „Madame Sans-Gêne”) și Maurice Ronet („Vrăjitoarea”, „Ultimul meu tangou”) apar împreună într-o comedie: „Cele șapte duminici”. Realizatorul ei este Jean-Charles Tachella, autor a numeroase scenarii de film. Este interesant de știut cum vor arăta Hossein și Ronet, actori prin excelență dramatici, în rolurile foarte leneși, pentru care săptămîna este făcută numai din duminici.

▪ Actorul american Montgomery Clift, cu a cărui artă desăvîrșită am făcut de curînd cunoștință în „Procesul de la Nürnberg”, a fost invitat în Franța de regizorul Raoul Lévy pentru a discuta rolul pe care intenționează să i-l propună în viitorul său film.

▪ Richard Lester (realizatorul filmului „Spilul”, care a cucerit premiul „Palme d'or” la Cannes anul trecut) și-a propus să realizeze un al treilea film în care să-i ia drept colaboratori pe membrii formației Beatles; de data aceasta cei patru faimoși cîntăreți vor trebui să apară în chip de cow-boys, căci Lester are de gînd să facă din „Talentul de

a iubi” o parodie la adresa westernului.

▪ „Sufletele moarte” din cartea lui Gogol vor fi însuflețite pe ecran de cineastul sovietic Ivan Pîrîev și de colaboratorul său apropiat, cunoscutul scenarist E. Gabrilovici.

▪ Peter Van Eyck (partenerul Nadjei Tiller din „Rosemarie”) turmează în Danemarca, sub conducerea regizorului Maurice Labro, un film polițist „Duels des fauves”. Alături de el se află actrița franceză Macha Méril (în fotografie), proaspăta deținătoare a Premiului Suzanne Bianchetti pe anul 1965 pentru rolul principal din filmul „Femeia măritată” al lui Jean-Luc Godard.

▪ Numele prestigioase ale lui René Clair și Vittorio de Sica se vor afla pe genericul aceluiași film: „Iubirile din timpul iernii”. Cele două episoade vor avea o singură interpretă, care nu a fost aleasă încă.

▪ Marcello Mastroianni, Alec Guinness și Vivien Leigh vor fi interpreții noii versiuni „Mayerling”. Amintim că celălalt film „Mayerling”, realizat în 1937, avea în rolurile principale pe Charles Boyer și Danielle Darrieux.

„unde ați debutat?” „la televiziune”

Pe Margareta Pislaru și pe Marina Voica televiziunea ni le-a dăruit. Prin mijlocirea televiziunii s-au îndreptat spre actorie suava Ondine (Daniela Anencov) și sensibilul Troilus (Grigore Goanță). Peste ani și ani, mulți cîntăreți și artiști celebri vor răspunde la tradiționala întrebare: „Unde ați debutat?” cu aceleași cuvinte: „Pe micul ecran”.

Lăsată inițial la voia întîmplării norocoase, preocuparea pentru descoperirea de noi talente a devenit cu vremea stăruitoare și sistematică. Pe lângă „Debuturi”, emisiune care își enunță chiar prin titlu rostul și intențiile, mai prospectează imensul teren al vocațiilor încă nedescoperite „Dialog la distanță” (în special la început, cînd predomină nu aranjamentul solemn, ci spontaneitatea, cu stîngăciile ei pline de farmec), serile de muzică și dans intitulate „Din toată inima”, uneori „Clubul tinereții”. Poate că, într-o zi, televiziunea va consacra o emisiune specială celor cărora le-a îndrumat primii pași spre una din varietățile artei interpretative, iar astăzi au o valoare general recunoscută.

Sarcina de a alege dintr-un număr probabil imens de aspiranți la titlul de vedetă pe cei cu perspective reale este delicată și dificilă. O apreciere pripită poate descuraja pe un tînar cu adevărat înzestrat, îndepărtîndu-l pentru totdeauna de scenă sau de estradă. Și, dimpotrivă, băiatul sau fata lăudați disproporționat în raport cu firicelul lor de talent riscă să fie abătuți de la preocupările lor firești pentru a urma o pistă lipsită în fond de speranțe.

Este de înțeles, dacă privim lucrurile din acest unghi, dorința televiziunii de a ne face să vedem, o dată cu ea, un mare număr de debutanți plini de nădejdi care vor să arate întregii țări cum știu să cînte sau să recite, sau chiar să deseneze. Dar răspunderea trierii lor nu poate fi împărțită. Nimic nu poate și nu trebuie să se substituie competenței responsabile a unui juriu nu constituit ad-hoc, ci selecționat după criterii cel puțin la fel de pretențioase pentru „Debuturi” ca și pentru „Dialog la distanță”. Este vorba în fond de îndrumarea spre o profesiune pentru care trebuie să se țină seama de mulți factori aproape imponderabili.

Este aspectul cel mai important al problemei. Există însă și altele. Cu cît crește numărul spectatorilor unei manifestări artistice, cu atît trebuie să crească și exigența manifestată de organizatorii ei. Prezentatorul emisiunilor „Debuturi”, Gheorghe Șovu (nu Gheorghe Savu cum a apărut dintr-o eroare tipografică într-una din cronicile precedente) părea uneori de-a dreptul încrecat cînd tînrul introdus de el cînta sub orice așteptări. Într-o sală cu cîteva sute de martori ar mai merge. Pentru a trece însă pragul înalt și de mulți râvnit al unei emisiuni pe care o vor vedea sute de mii de oameni se cere un nivel deasupra mediocrității. În anul care a început ar fi de dorit ca noi, telespectatorii, să-i admirăm numai pe finaliștii sau — la rigoare — pe semifinaliștii competiției „Debuturi”. Nu este necesar să fim martorii întregului proces de selecție, adesea fastidios și uneori falsificat el însuși de prezența camerei de luat vederi. În schimb, la încheierea lui talentele adevărate să ne fie semnalate cu toată publicitatea pe care o merită. Joia trecută au defilat prin fața noastră, pe micul ecran, cîteva tineri interpreți buni, unii chiar foarte buni. Păcat că au rămas practic anonimi pentru noi. Face excepție doar recitatorul Virgil Dimitriu, căruia, la începutul emisiunii, regizorul i-a permis să se recomande. Cum o cheamă pe fetițcana blondă care a spus atît de frumos versuri? Dar pe tînrul care a cîntat o melodie din repertoriul lui Celentano?

Dacă la sfîrșitul unei emisiuni cu vedete se înșiră într-o ordine oarecare numele lor, toată lumea va și căra dintre interpreți a fost Vasiliu Birlic și care Mircea Crișan. Cînd este însă vorba de a introduce interpreți noi, pe care dorești — și nu ne îndoim că televiziunea dorește acest lucru — să-i impui atenției generale, nu te poți bizui pe faptul că unii dintre telespectatori își vor aminti numele unuia sau altuia dintre tinerii pe care i-au mai auzit și văzut în etapele precedente ale „Debuturilor”. Cîntăreții și recitatorii de joia trecută merită să devină cunoscuți. Sperăm că greșeala va fi îndreptată prin includerea lor frecventă în programele viitoare. Și că toți „debutanții” pe care îi vom mai întîlni vor fi ca ei.

Felicia ANTIP

Acum o sută de ani, când fotografia trecuse de vârsta copilăriei și își petrecea primul deceniu al tinereții cucerind Europa și America, un român talentat și ambițios își înscria numele printre primii reporteri fotografi din lume, desfășurând în acest domeniu o prodigioasă activitate care avea să-l facă renumit nu numai în țară, ci și peste hotare. Este vorba de Carol Popp de Szathmary, pictor și desenator prin excelență, fotograf amator prin vocație și din pasiune. Szathmary s-a născut la Cluj, în anul 1812, într-o familie de intelectuali români. Inclinațiile sale artistice și le-a manifestat, ca desenator, încă de la vârsta de 15 ani. A studiat pictura la Pesta și la Viena. A călătorit mult prin Europa, iar după 1837 a cutreierat țara pictând și desenând peisaje, biserici și figuri reprezentative.

În al șaselea și al șaptelea deceniu al veacului, când fotografia pătrunsese și în țara noastră, Szathmary lasă pentru un timp paleta și se dedică noii și minunatei arte care mai era numită pe atunci daghereotipie, după depășitul sistem al lui Daguerre. Mai neobosit ca la începuturile carierei sale de pictor și desenator, Szathmary își cără miraculoasa cutie de luat vederi prin toate regiunile țării, astfel că în scurt timp colecția sa de fotografii — ajunsă astăzi parțial în fondul Bibliotecii Academiei Republicii Socialiste România — cuprinde tot ce poate fi mai interesant pentru un reporter fotograf: peisaje, clădiri, aspecte din orașe și din piețe, tipuri de oameni, costume naționale, meșteșugari, figuri de străini. La vremea aceea în toată Europa nu erau mai mult de zece reporteri fotografi, iar în România unul singur — Szathmary. Faptul acesta este consemnat și de prestigioasa lucrare „Histoire de la Photographie” a lui Raymond Lecuyer apărută la Paris în anul 1945. Menționându-l pe Szathmary printre înaintași, autorul acestei istorii îl descrie ca pe un artist care a dat dovadă de mult gust, de ingeniozitate și de îndrăzneală, această din urmă calitate aducându-i și o arestare: la Oltenița, pe când fotografia scene de campanie.

Szathmary, în foarte documentata istorie a fotografiei a lui Helmuth Gernsheim (Oxford University Press, 1955), este indicat ca fiind primul fotoreporter de război, înaintea englezului Fenton și a americanului Brady. Indicația aceasta se referă la activitatea de fotograf a lui Szathmary în timpul războiului Crimeii (1853-1856).

Fotografiile care ilustrează aceste rinduri reprezintă: 1) Aspect din portul Giurgiu — 1860; 2) Bucureștii acum o sută de ani — vedere din Turnul Colței (palatul Șuțu, care în prezent adăpostește Muzeul de istorie a orașului București, și vechea Universitate); 3) Țărancă din părțile Tîrgoviștei — 1866.

În registrele din anul 1865 ale comerțului Principatelor cu străinătatea găsim, la import, menționată suma de 26 000 lei pentru plata *aparaturilor și materialelor fotografice*. Era, fără îndoială, semnul activității intense desfășurate de Carol Popp de Szathmary

Ion MUNTEANU

cu adânci rădăcini în tradiție

Tradiționala expoziție bială a artiștilor amatori e un eveniment din nou prezent în actualitate. În sala Dalles și-au dat întâlnire pentru a patra oară operele reprezentative ale celei mai largi categorii de creatori: artiștii amatori de la orașe și sate. Dar lucrările prezentate aici nu epuizează nici pe departe diversitatea și bogăția de conținut a artei plastice amatoare. Multe alte manifestări artistice de autentică valoare pot fi întâlnite pretutindeni în țară, în orașele și satele ei, unde lucrează mii de artiști amatori, oameni ai muncii de diverse profesii și vârste. Despre cîțiva dintre aceștia e vorba în rîndurile ce urmează.

Un om a sfredelit o nuia și din lujerul ei și-a făcut instrument muzical: un fluier; a cioplit o zburătură de brad și i-a dat forma unei linguri, a unei furci de tors sau a unui toiag. De atunci au trecut milenii. Între timp fluierul a evoluat, registrul posibilităților sale de expresie a fost îmbogățit; lingura, furca, toiagul au devenit și ele mai suplă, mai frumoase, mai ușor de folosit. Au rămas însă, în esență, aceleași obiecte simple de lemn ca și pe vremea când păstorii daci își cîntau cîntecele din fluier și-și mînau turmele cu toiagul. Numai motivele decorative, ornamentele, elemente caracteristice multora din creațiile minii omenești, adăugîndu-li-se treptat le-au transformat pe încetul în opere de artă cu valoare în sine, opere în care geniul popular s-a cristalizat cu aceeași pregnanță ca și în doină, în horă, în datini.

Așa cum ni s-a transmis pînă azi, arta cioplitorilor în lemn — de sub ale căror dălți au ieșit vestitele porți maramureșene cu acoperișuri de draniță, pridvoarele înflorate ale caselor oltenesti, ciuberele moților, încrustate cu fierul ars, și altele — oferă etnografilor și folcloriștilor un vast câmp de investigație. Dar producția acestor

obiecte n-a încetat. Industria, fabricînd bunuri de larg consum în condiții moderne, a lăsat meșterilor populari posibilitatea de a lucra numai obiecte destinate unor scopuri pur decorative. Astfel, tradiția s-a păstrat neștirbită prin contribuția unor creatori de talent care dezvoltînd-o și îmbogățînd-o au dat acestei străvechi îndeletniciri o strălucire nouă. Produsele de artizanat ale meșterilor din Topoloveni-Argheș au ajuns să fie cunoscute și apreciate într-o serie de țări printre care Franța, Belgia, Olanda și S.U.A. Pentru a vedea operele sculptorului popular Constantin Vasilescu din comuna Miroși, regiunea Argeș, unii experți din țară și de peste hotare au vizitat în mod special muzeul din Pitești, unde se află în prezent aceste lucrări. Din atelierul lui I. Mihăiescu, artizan din Șopirița, raionul Balș, au ieșit lucrări de o neîntrecută măiestrie a încrustației — bastoane, rame pentru tablouri, diverse panouri decorative — care figurează în colecții de artă populară renumite. Și enumerarea nu se sfârșește nici pe departe aici. Cine a vizitat tîrgul din primăvară de la Polovraci, tradițional prilej de întâlnire a atîtor opere valoroase printre care la locul de cîntec se află vestita ceramică

FOTOGRAFIA ÎN ROMÂNIA ACUM 100 DE ANI

de Horezu și fluierele decorate cu meșug în satele de pe lângă Sibiu, știute de inspirate sînt creațiile aduse la acest tîrg din multe părți ale țării, la o adevărată competiție artistică. În îndepărtatul Maramureș, unde trăște și lucrează Stan Pătraș (comuna Ipișța), autorul unor neîntrecute porți de lemn împodobite cu reliefuri care vorbesc despre viața satului contemporan, și pînă la Jimbolia, orașul lui Petre Berberich, rotar de profesie, care lucrează originalele jocuri de șah și i-au adus în mai multe rînduri distincții ale unor concursuri republicane; în Apusenii „ciubărarilor” și „donițarilor” artizani pînă în Dobrogea și Moldova, în mii de localități se nasc, neori anonime, valori artistice autentice prin care se exprimă geniul oamenilor din popor, marile lor resurse creatoare. Descoperirea și punerea în valoare a acestor comori e o operă lungă desfășurată în țara noastră. Bielenle de artă populară, cercetările întreprinse de specialiștii folcloriști, gruparea amatorilor în cercurile de artă populară de pe lângă palatele culturii și casele de cultură sînt tot atîtea mijloace de a descoperi și stimula o manifestare artistică cu adînci rădăcini tradiționale.

Radu NICOARĂ

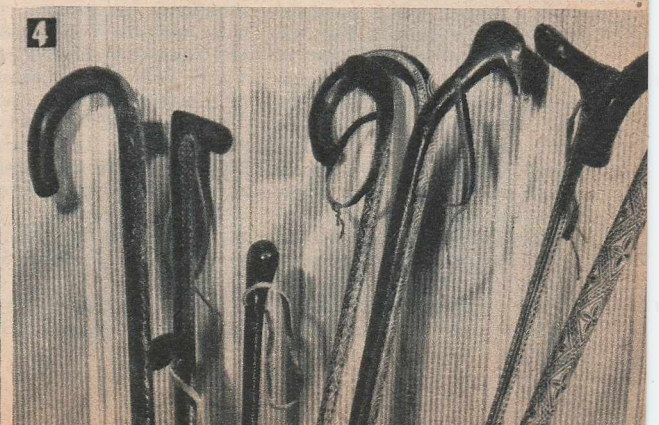
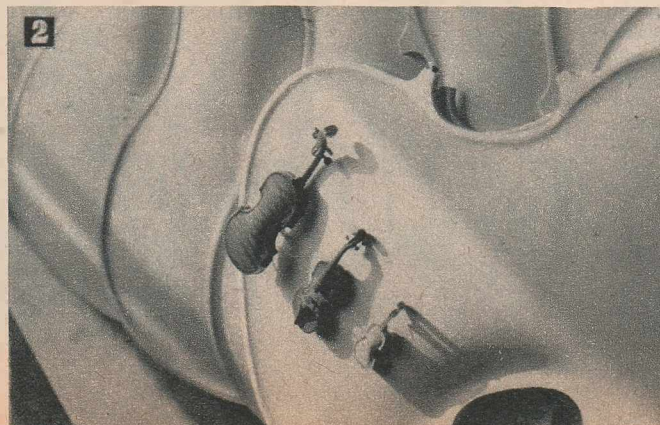

1 Cimpoier, sculptură în lemn de cireș. Autor: sculptorul popular Constantin Vasilescu din comuna Miroși, Argeș.

2 Viori miniatură. Sînt realizate de maestrul lutier Fl. Precup din Reghin. În raport cu vioara normală par într-adevăr niște pitici.

3 Vestitele porți maramureșene, cu acoperișul de draniță, au făcut faima meșterilor populari anonimi din satele acestei regiuni.

4 Bastonul transformat în operă de artă. Obiectele prezentate în această fotografie reprezintă numai cîteva din creațiile lui I. Mihăiescu din comuna Sopișlița, raionul Balș.

Jos pălăria în fața girafei!

de J. N. FLORINS

Către sfârșitul anului 1825 consulul Franței de la Cairo, Bernardo Drovetti, primise informația că guvernatorul Sudanului dăruise pașei Mehmet Ali două girafe mici și zgloabii. Diplomatul francez și-a adus aminte subit de grija guvernului pentru dezvoltarea grădinii zoologice „Jardin des plantes” din Paris și ceru pentru regele Carol al X-lea unul din aceste animale. Regele, ca și supușii săi, nu văzuseră pînă atunci așa ceva.

Fiind avertizat în secret de aceste demersuri, consulul englez făcu aceeași rugămintă pașei în favoarea coroanei britanice. În fața acestei amenințări cu complicații internaționale pașa hotărî, cu înțelepciune, să ofere, prin tragerile la sorți, fiecărui stat o girafă. Franța a cîștigat-o pe cea mai robustă.

Anunțată prin grija Ministerului Afacerilor Externe, noutatea a entuziasmat pe naturalistii francezi în frunte cu Cuvier și Geoffroy de Saint-Hilaire. Pentru prima dată o girafă vie venea în Franța. Ultima ajunsă în Europa se oprise la Florența în 1496, figurînd cu demnitate în menajeria lui Laurențiu de Medici.

Conștient de înalta responsabilitate istorică ce-i revenea, Drovetti și-a completat cunoștințele în materie de girafologie; numai așa a putut să trimită muzeului din Paris un dosar voluminos în care se vorbea despre obiceiurile protejatei sale, despre deprinderile alimentare și timpul de somn etc. A notat în mod special că girafa avea nevoie de 25-30 litri de lapte, zilnic. În acest scop s-a repartizat din fondurile de politică externă o sumă importantă pentru a se cumpăra trei vaci care s-o hrănească în timpul călătoriei pînă la Paris. Expe-

diția trebuia să mai cuprindă un veterinar și trei argați sudanezi, îngrijitori ai vacilor. Rămînea să se hotărască modalitatea voiajului pe mare. Consulul s-a înțeles cu căpitanul goeletei „Cei doi frați” și vasul a fost amenajat în scurt timp. Problema instalării la bord a girafei nu era de loc simplă. De dimensiuni reduse, vasul avea o singură punte, iar pe de altă parte animalul era prea înalt ca să încapă în cală. Rezolvarea a venit pînă la urmă: călătoria s-a instalat în cală, dar și-a scos capul printr-o gaură ce răspundea pe punte. Căpitanul a jurat solemn că va naviga circumspect, pentru a nu-i provoca emoții sau eventual „rău de mare”.

La finele lunii octombrie 1826 vasul intra în rada portului Marsilia. Dispensată de formalitățile vamale și sanitare, ca o persoană diplomatică, girafa a fost primită de contele de Villeneuve-Bergemont, consilier de stat și prefect al departamentului Bouches-du-Rhône, prin grija căruia se amenajase în curtea prefecturii o baracă confortabilă. Pentru securitate, prefectul a instituit o gardă în jurul barăcii. Precauție inutilă: liniștitul animal cîștigă curînd simpatia populației. Contesa de Villeneuve-Bergemont a organizat o recepție mondenă în onoarea tinerei sale invitate. Toți naturalistii din regiune îi făceau pe rînd vizite. Solicitată de dimineața pînă seara, girafa nu mai avea o viață particulară, obosea și... se plictisea. Responsabil în fața regelui de sănătatea morală și fizică a girafei, de teamă să nu devină neurastenică, prefectul a ordonat să fie dusă la plimbare în fiecare zi.

În acest timp Parisul se impacienta. Regele și familia

sa, ca să nu mai vorbim de savanții muzeului, doreau să cunoască animalul. I s-a dat ordin lui Villeneuve-Bergemont să dirijeze girafa spre capitală. Dar cum putea fi transportată pe această distanță de 880 km? După matura chibzuinți s-a hotărît ca girafa să traverseze Franța „pe jos”, în mici etape, ca o succesiune de plimbări recreative. Trebuia însă un om competent ca să vegheze asupra ei. Ilustrul Geoffroy de Saint-Hilaire, care participase sub Bonaparte la campania din Egipt, n-a ezitat să se propună drept ghid. Profesor de zoologie la Muzeul de istorie naturală din Paris, membru al Academiei de științe, era cel mai indicat să conducă animalul spre Paris.

Sosit la Marsilia, savantul a început să studieze girafa ca să-i cîștige simpatia. Au devenit repede prieteni. Dar cu cît se apropia data plecării, Saint-Hilaire era tot mai îngrijorat; se gîndea mereu că girafa era goală și risca în caz de ploaie să capete un reumatism. Savantului îi trebuia cu orice preț o costumație pentru girafă. La sugestia naturalistului, un croitor cu concepții moderniste i-a confecționat, pentru suma de 103,50 franci, un „deux piéces” impermeabil. Trunchiul era protejat de o vestă amplă, încheiată în față; la vestă se adapta un bizar capişon care-i acoperea capul și gîtul. Pentru drum s-a creat un întreg corp de specialiști: veterinari, interpreți pentru

servitorii sudanezi, administratori pentru procurarea de furaje și grăunțe. În sfîrșit, pe o ploaie torențială, la 20 mai 1827, straniul cortegiu părăsi Marsilia cu destinația Aix-en-Provence.

Trecînd prin acest oraș, mica trupă se ciocni cu o procesiune religioasă, producînd dezordine și stupefacție în rîndurile credincioșilor care se năpustiră entuziaștii asupra noului-venit să-i smulgă cițiva peri în semn de amintire. Pentru a evita primejdii similare, Geoffroy de Saint-Hilaire se decise să ceară o escortă de jandarmi călăr.

Călătoria continuă în medie cu 25-30 km pe zi. Puține capete încoronate au avut ocazia să primească atîtea onoruri. Toată Franța se plocnea în fața girafei. Apariția ei stîrnea aclamații delirante. Notabilitățile regiunilor care se simțeau onorate de tre-

ceera animalului țineau să li se acorde cîinstea de a-l acompănia, cu pălăria scoasă în mod respectuos, cel puțin cițiva kilometri.

La Lyon călătoria a fost instalată în piața Bellecour, prin care toți lyonezii defilă în semn de omagiu. Obişnuită cu succesele, girafa nu se arăta prea entuziasmată în fața şururilor de gură-cască. Unii își dădeau cu părerea că din cauza gîtului prea lung era lipsită de coarde vocale, dar se amuzau văzînd-o mîncînd cu multă familiaritate din mîna spectatorilor, întinzînd o limbă de 50 cm.

Spre regretul mare al populației, caravana își continuă drumul. Pentru a sărbători evenimentul, hangii își schimbau firmele. Tot drumul spre Paris era jalonat de numeroase taverne cu firma „La girafa”.

Pe măsură ce animalul se apropia de capitală exaltarea parizienilor creştea. Stendhal, care frecventa familia Cuvier la „Jardin des plantes”, îl urmă pe savant pînă aproape de Melun ca să salute girafa, acest „mesager al orizonturilor îndepărtate”.

Dar exaltarea cuprinsese și familia regală. A trebuit să se facă uz de toată autoritatea lui Carol al X-lea pentru a împiedica pe ducesa de Berry să nu iasă în întîmpinarea animalului. Nu era de loc indicat ca o prințesă de sînge să se manifeste în condiții atît de puțin protocolare.

În sfîrșit caravana atît de mult așteptată sosi la Paris la 30 iunie 1827, orele 17.

În timp ce nenorocitul de Geoffroy de Saint-Hilaire,

zdrobit de oboesală, încerca să se odihnească, specialiștii și maestrii în etichetă puneau la punct înțilnirea dintre girafă și regele Franței. Familia regală locuia la Saint-Cloud și era de neînchipuit ca regele să se deplaseze pentru un animal fără nici un titlu de noblete, oricât de unic ar fi fost exemplarul. După toate regulile, girafa trebuia să facă primii pași. Convoitul spre Saint-Cloud a cuprins, pe lângă persoanele cunoscute, pe profesorii muzeului, pe membrii institutului, ai Universității și cîteva poeți dornici să se incipire la fața locului.

Carol al X-lea oferi eroinei, din propria sa mină, un buchet de trandafiri realizați după experimentări îndelungate în sera castelului, dar girafa îi devoră cu o poftă neprotocolară. Ducesa de Berry îi oferi un colier pe

parada timpului... pierdut

Pe două perimetre bucureștene se desfășoară în fiecare zi o splendidă paradă: între „Plante medicinale” și stîlpii îmbrăcați în marmură ai sălii „Patria”, și între „Romarta copiilor” și „Cambrinus”, cu prelungiri ocazionale în Cișmigiu. Plouă

acoperiri descoperite

E frig. Brrr! Ce bun ar fi un vin fiert! Nici nu m-am gândit bine și l-am și văzut aburindu-mi paharul, îmi și gîdila nările aroma scorțișoarei... Intru la bufetul-bar „Ciresica”, vizavi de Liceul Lazăr. Jos — lume multă, zgomot mult, fum mult și miros de mititei furișat prin ușa de la bucătărie... Nici un loc. Sus însă — numai două mese ocupate. Ospătarul (elegant, politicoș și zîmbitor) îmi răspunde la bună-zia:

— Ce doriți?
— Un vin fiert. Jumate! Încolo, mai vedem noi.

Ospătarul zîmbea. Am adăugat repede:

— Un vin roșu...
— Da, e mai bun — a completat el închizînd ochii; „gustînd” mi-am zis. Apoi a adăugat e mai bun, dar nu se poate. N-avem!

M-am supărat. Adică ce? El crede că nu știu că vinul fiert „se face”, nu vine „de gata”? Dacă-i așa...

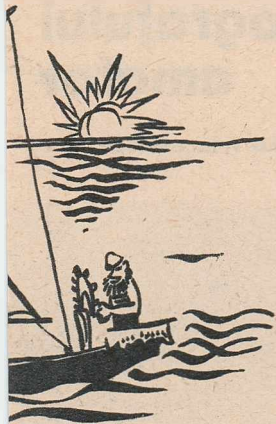
— Îl fierbeți aici, acum.
— Nu-l fierbem nicăieri pentru că nu-i trecut în rețetar. Dacă doriți un vin simplu, cu plăcere.

În fond rețetarul nu-i opera lui,

sau ninge, parada are loc. De luni, de ani și cîteodată chiar de-un deceniu aceleași fețe, aceleași pălării consumă timp. Blații sînt profilați pe cincizeci, pe o sută de metri. Pe întreg perimetrul: novicii. Spațiul se consumă încet, cu tabiet, garnisit cu ocheade. Popasurile sînt lungi. Conversațiile — fugare, monosilabice, încheiate cu un adio din pălărie. „Ce e nou?” „Nimic...” „A trecut...?” „Parcă...” N-are importanță. Sau prea puțină. Ei se plimbă, se plimbă mereu, se plimbă la nesfîrșit. Caldărîmul îi

cunoaște dar îi ignoră. Singurul inconvenient: produc înghesuială... Toată lumea se plimbă, de fapt, într-o seară, într-o după-amiază: unii să ia aer, alții să mai afle noutățile vitrinelor, îndrăgostiții să consume sentimente. Numai ei consumă timp. Și așa de luni, de ani circulă și mereu circulă. De atunci ar fi putut ajunge și în Proxima Centauri dacă ar fi ținut drumul drept. Ce faceți, iubiiții noștri? Aveți timp în plus? Împrumutați-l și celor care îl fură nopții.

Cornel BOZBICI

care i-l prinse personal la gît. I-au fost prezentați toți curtenii, după rang. În sfîrșit patru pedul luă drumul spre „Jardin des plantes”.

De dimineață mulțimea aștepta în fața porții. Auzind rumoarea puhoiului de oameni, naturalistul Borry de Saint-Vincent, închis pentru datorii în temnița de la Sainte Pélagie, ceru tribunalului autorizația să părăsească celula ca să vadă și el girafa. Permisuinea i-a fost refuzată dar i s-a procurat o lunetă ca s-o contemple de pe acoperișul închisorii.

Numele girafei pătrunde peste tot. Litografiile au început să aibă un nou subiect grafic. Efigia animalului, într-o concepție modernă, putea fi văzută pe toți peretii, pe toate tabacherele, pe toate ilustratele de bal. Blana girafei inspira un curent nou în moda feminină. Doamnele adoptară aluri de „girafă amoroasă”, de „girafă în exil”. În saloane se dansa „à la girafe” și cîteva restaurante de lux lansară un sos „girafe”...

Începînd cu anul 1828 pasiunile în jurul vedetei se stinseră. O elefantoaică din India, noua pensionară din „Jardin des plantes”, acapara toată atenția publicului. La 17 iunie 1830 un tînăr jurnalist, un oarecare Honoré de Balzac, evoca în ziarul *Siluetă* vanitatea gloriilor politice ale timpului: „...La fel e și un președinte de consiliu de miniștri...”, încă vreo cîteva zile și va fi uitat ca și girafa”.

În românește de Emil MANU
Ilustrații de S. BANU

dentistică

Așteptam, tăcut și posac, așa cum se așteaptă la dentist. Îmi riscodeam pe sub gene vecinii, răs-punzînd înțelegător la zîmbetele lor stînte prin oftaturile prelungi, pornite din adîncul inimii. O adevărată conjurație mută: zece, cîți eram, aiuriți din pricina durerilor de măsele, striviți și obsedați de scurgerea lentă a timpului, priveam nemișcați ușa cabinetului, ascultînd sfîșietoarea melodie a bormașinii.

Și timpul înainta cu pași de melc. Nu mă mai durea de mult molarul. Mă durea capul din pricina oboselii și articulațiile cocso-femorale din cauza băncii tari. Doamne, dacă primul biped antropoid n-ar fi avut năstrușnica idee de a mîncea paste făinoase (inau-gurînd cu acest prilej era durerilor de măsele) ci, să zicem, s-ar fi dus la păscut, astăzi eu și toți bunii mei colegi de planetă am fi fost de o mie de ori mai fericiți. Prostii! Mai bine zis, dacă alaltăseară n-aș fi stat la fereastra deschisă a compartimentului de tren astăzi m-aș fi mișcat ca un om întreg.

nici a responsabilului, ci a unui serviciu al trustului, a unui funcționar căruia mai mult ca sigur sau nu-i dă voie nevasta să bea vin fiert, sau nu i l-a recomandat încă medicul. Așa că ce să mai discut? I-am cerut o fetească de „Tîrnave”.

— Alțeva doriți?
— Deocamdată nimic.
— N-avem.
— Păi spuneai că ai?
— Am, dar nu se poate. Am în schimb o adresă, 4602, din 5 august 1965 a T.A.P.L. „Central”. Se spune: „În salonul de la mezanin (adică aici unde vă aflați) vor fi serviți acei tovarăși care în afara băuturilor ce consumă vor consuma și preparate din sortimentele de bucătărie și bufet”. Așa că, băuturi numai jos...

— Dar jos nu-i nici un loc liber.
— Nu-i.
— Și aici, sus, e gol.
— E!
— Preferați deci să pierdeți clienții.

— Nu preferăm, dar îi pierdem. Avem însă o acoperire în scris.

Am plecat la bufetul-bar „Tomis”. Și aici — lume multă, zgomot mult, fum mult (pentru că aceiași arhitecți proiectanți au uitat, ca și la „Ciresica”, de aerisire și de garderobă), și aici — ospătari eleganți, politicoși și zîmbitori.

— Cratițe aveți?
— Avem — mi-a răspuns ospă-

tarul căscînd ochii a mirare.

— Dar foc?
— E și foc.
— O sută de grame de zahăr aveți?
— Da.
— Scorțișoară?
— Este.
— Vin, vin aveți?
— Sigur că avem.
— Te rog fă-mi un vin fiert.
Ospătarul a răsuflet ușurat:
— Aaa, vin fiert! N-am cum, pentru că nu-i trecut în rețetar.
— Și ce dacă nu-i trecut în rețetar?

— Dacă nu-i trecut în rețetar trebuie cel puțin o dispoziție specială, în scris, de la trust. O acoperire...

La fel am pățit și la „Tic-tac”. Probabil că așa se întîmplă și în alte părți. Cum s-ar spune, nu avem voie să bem vin fiert sau țuică fiartă pentru că făcătorii de rețetare ai Trustului de alimentație publică „Central” n-au catadicsit încă să decreteze: „Cetățenii ai Bucureștiului, așa cum aveți voie să mîncăți mititei, fleici și sarmăluțe în bufete-baruri aveți voie începînd de azi să beți și vin fiert!” Nu avem voie pentru că trustul în loc să se gîndească la cerințele consumatorului furnizează unităților de desfacere „acoperiri”. Acoperiri care rămîn însă descoperite. Nu?

Bazil DUNĂREANU

verizați de piatra polizorului, dizolvați în alcool, volatilizați de fierbințele durerilor sau — lăsînd gluma la o parte — poate că, potrivit unor măsuri privind buna organizare a muncii, medicii își, evacuaui clientela direct printr-o eventuală scară de incendiu a imobilului.

Misterul ne-a fost lămurit de către un bătrîn pacient, posesorul a trei plombe căzute, flămînd de zile întregi din cauza caninilor cariati și care izbutise în decurs de două săptămîni să prindă patru ore de consultație:

— Cabinetul are două intrări. Protejații, fără programare, introduși prin sollicitudinea unor medici, dispar prin cea de-a doua ușă.

Asta, desigur, pentru a se evita ciocnirile neplăcute dintre „programați” și „neprogramați”. Chestie de organizare...

P.S. Am auzit că există și cabinete dentare cu o singură intrare unde asemenea interpolări dentistice se petrec chiar sub ochii cetățeanului disciplinat. Cu alte cuvinte, intruși se introduc și pleacă pe aceeași ușă.

Liviu TIMBUS

vitrinele magazinului „Victoria”

Un microfoleton intitulat „Conversații de zi și de noapte”, apărut în nr. 43/1965 al revistei noastre, scotea la lumină faptul că la magazinul „Victoria” din București se întâmplă de multe ori ca mărfurile expuse în vitrine să nu se găsească la vânzare. La sesizarea noastră a răspuns Direcția generală a marilor magazine din Ministerul Comerțului Interior. Spicium mai jos citeva din explicațiile (poate nu cele mai lămuritoare) care ni s-au dat: „Lucrătorii acestui mare magazin se străduie să îmbine aranjarea vitrinelor cu mărfurile existente în magazin... Se întâmplă însă că apar situații când unele din aceste mărfuri se epuizează în magazin, rămânând o perioadă scurtă în vitrine... Având în vedere mărimea vitrinelor și volumul mare de mărfuri expuse, cu o tematică precisă, schimbarea vitrinelor se efectuează la anumite perioade”.

Și, în sfârșit: „...necunoașterea de către unii vânzători a mărfurilor expuse în vitrine — fiindcă se vorbește și despre aceasta în microfoletonul nostru — se datorește activității necorespunzătoare a acestora”.

Iată acum — așa cum ni se comunică — și măsurile luate: vânzătorii vor fi mai atent instruiți pentru a cunoaște exact ce mărfuri sînt în vitrine, iar în ceea ce privește vitrinele, în ele nu vor fi expuse în viitor decât acele mărfuri care într-adevăr se găsesc de vânzare.

un răspuns din sîghisoara

În ancheta intitulată „Ce faceți după ora 3 P.”, apărută în „Flacăra” nr. 47/1965, s-a scos în evidență și faptul că două restaurante din Sîghisoara („Hula Danșului” și „Dealul gării”), ambele situate în locuri pitorești ale orașului, nu sînt în momentul de față în stare corespunzătoare.

Sfatul popular al orașului Sîghisoara ne înștiințează că cele publicate de noi au fost analizate și că se vor lua măsurile convenite. Iată-le: în primul rînd, cele două localuri vor fi reamenajate; se va mări spațiul comercial la ambele unități; se vor crea condiții pentru ca accesul spre ele să se facă cît mai ușor; vor fi aprovizionate în permanență cu produsele solicitate de consumatori.

„40 sau 24 pagini?”

Tov. Pavel Sotropa din Craiova ne scrie că îi place conținutul revistei și cu deosebire rubricile „Curier”, „Dialog cu cititorii”, „Film” și „Carnet de scriitor” de Eugen Frunză (la aceasta din urmă menționînd în mod special foletonul „Prea ocupat?”, apărut în nr. 2). Dar, ne scrie tov. Sotropa „este și un lucru care nu-mi place: numărul prea mic de pagini al revistei”. „Flacăra” nr. 1 a apărut în 40 de pagini și a plăcut mult mai

mult corespondentului nostru, cît și prietenilor lui, decît numerele în 24 pagini.

Desigur că și noi am vrea să oferim cititorilor o revistă mai bogată. Din păcate însă condițiile tehnice nu ne permit încă să tipărim — la tirajul pe care-l avem — mai mult de 24 de pagini pe săptămîna. Cum din nici un punct de vedere nu ar fi indicat să scădem tirajul, preferăm să mai menținem o vreme numărul acesta de pagini, insuficient în raport cu cererile cititorilor.

La întrebările puse vă vom răspunde prin rubrica „Pe scurt”.

un „zoomagazin”

Tov. D. Chircea și I. Păpan, studenți din Iași, ne scriu că s-ar bucura foarte mult dacă în revistă ar găsi o rubrică în care să afle cu regularitate lucruri interesante din viața unor animale și plante ce trăiesc în diferite regiuni ale globului. Cititorii noștri propun ca o asemenea rubrică să se intituleze „Zoomagazin” sau „Biomagazin”.

Indiferent de titlu — nouă cele două titluri sugerate nu ni se par prea fericite — credem că propunerea merită să fie ținută în seamă. Și poate că nu peste multă vreme vom publica o asemenea rubrică.

muzică ușoară: să continuăm ancheta!

Ancheta noastră despre muzica ușoară apărută în nr. 48 și nr. 50/1965 ne-a adus printre alte scrisori și una trimisă de tinăra Josefa György din Sinandrei, raionul Timișoara.

Cititoarea noastră afirmă că au interesat-o mult părerile cîntăreților Constantin Drăghici și Margareta Pislaru, Sergiu Ciou, cît și ale compozitorului Vasile Veselovschi, întrucît — socotește dînsa — sînt de mare folos nu numai soliștilor din București ci și cîntăreților amatori de muzică ușoară răspîndiți prin toate colțurile țării, care învată astfel o serie de lucruri deosebit de importante. Din acest punct de vedere ne solicită să nu considerăm închisă această anchetă, ci s-o continuăm. O asigurăm pe tovarăsa Josefa György — cît și pe ceilalți cititori care ne-au scris în același sens — că vom continua să dezbatem în paginile „Flăcării” problemele muzicii ușoare.

și fotografia celui în cauză?!

Tov. N. I. Grigore din Tg. Mureș ne propune să dedicăm întreaga pagină de față publicării adreselor cititorilor care vor să corespundă între ei. În plus, cititorul nostru mai propune ca fiecare adresă să fie însoțită și de fotografia cititorului...

Este de la sine înțeles că nu ne putem însuși nici una, nici alta dintre aceste două propuneri. Prima: pentru că dispunem de prea puțin spațiu pentru a putea acorda o înțregă pagină acestei rubrici;

a doua: pentru că nu ne-am propus niciodată să mijlocim cunoștințe între cititori după criteriul înfățișării exterioare, ci urmărîm doar să facilităm schimbul de corespondențe între oameni cu preocupări comune.

cititorii către cititori

Următorii cititori doresc să corespundă: Constantin Stere, asistent medical, Ploiești, str. Eliade Rădulescu 16: ilustrate; Pavel Boboc, profesor, com. Valea Sării, m. Focșani: teme diverse, ilustrate; Lola Munteanu, funcționară, Termocentrala Paroșeni, m. Petroșeni: ilustrate; Ion Țugulescu și Tudor Constantin, Hunedoara, bd. Republicii, C.M. 1, ap. 74, et. 7: ilustrate; Gh. Tatu, mecanic, Constanța, str. Karl Marx 41, ap. 20: sport, ilustrate; Margareta Paraschiv, felceră, Craiova, str. Bucovăț 38: ilustrate; Octav Russo, Iași, str. Primăverii 19, sc. A, et. 4, ap. 8: literatură, filatelie, ilustrate; Viorel Șerban, elev, com. Poenari, m. Cimpulung-Muscel: teme diverse, ilustrate; Gh. Gurgu și Mitel Albici, elevi, Reșița, Orașul Nou, bl. 3, ap. 7: muzică ușoară, ilustrate; Dan Ștefan, profesor de matematică, și Scarlat Danacu, profesor de geografie, com. Izvorul Mare, m. Medgidia: geografie, istorie, ilustrate; Diana Stănescu, laborantă chimistă, București, str. Alecu Russo 11, m. 1 Mai: ilustrate; Mioara Novac, țesătoare, Brăila, str. Abrud 53: teme diverse; Valentina Mormoc și Gina Lazăr, eleve, liceul din com. Vinga, m. Arad: sport, cinema; Emilia Lecașan, elevă, Lugoj, str. Bojuncă 6: ilustrate; Mihai Soare, elev, București, str. Eminescu 93: literatură, cinema, sport; Jean Rădulescu, inginer, București, cartierul Drumul Taberei, bl. P 12, sc. 4, et. 4, ap. 78: literatură, cinema, turism; Heiner C. Parghel, sudor, Volnești, Cimpulung-Muscel: teme diverse, ilustrate; Vanciu Kiriazovski, student, Iași, str. Căminelor 7, bl. B: teme diverse; Alexandru Țupu, pedagog, Școala mecanicii agricole, Făurei, reg. Galați: sport, ilustrate; Dumitru Apostolache, student, com. Fălcu, m. Bîrlad: teme diverse, ilustrate; Constanța Mesigic, com. Pietroșani, reg. București: literatură, muzică, ilustrate; Elisabeta Dascălu, elevă, Focșani, str. Tinăra Gardă 8: ilustrate; Marilena Schimbinschi, elevă, Ploiești, str. Flamurei, bloc, sc. C, ap. 5: ilustrate; Maria Stana, elevă, Buzău, liceul nr. 1: ilustrate; Doina Ungureanu, elevă, Lugoj, str. Caragiale 14: ilustrate.

în cîteva rînduri

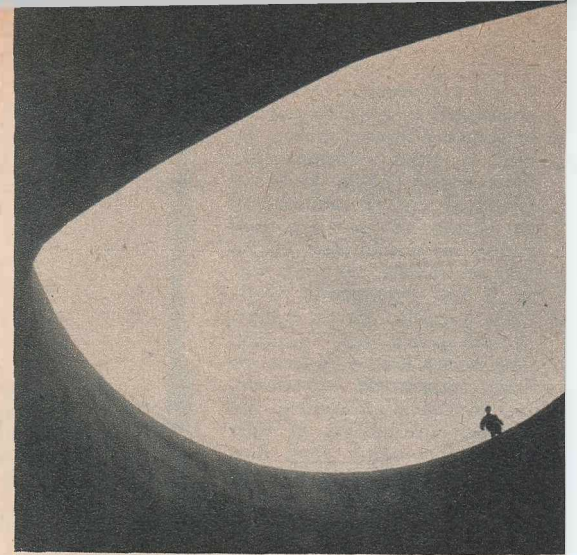
Ioan Grașan, com. Cășeu, reg. Cluj, și George Diaconu, Galați. Redacția nu are alte adrese pentru schimbul de corespondență între cititori decît cele pe care le găsiți publicate în paginile revistei.

Dan Danievi, Orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej. Informațiile cu caracter arheologic pe care ni le cereți le puteți obține adresîndu-vă Muzeului raional din Rm. Vilcea. Adresa dv. va apărea mai tîrziu, întrucît avem multe asemenea cereri sosite mai înainte.

Doina Coman, Bufta. Adresați-vă secretariatului Facultății de chimie industrială din Galați, bd. Republicii 111, singurul loc — după cum ni s-a comunicat — unde puteți obține relațiile de care aveți nevoie.

Virgil Săbleanu, Iași. Despre culturism am publicat un articol în cursul anului 1965; despre judo — în nr. 3/1966. Amănunte puteți cere eventual la U.C.F.S., București, str. Vasilie Conta 16.

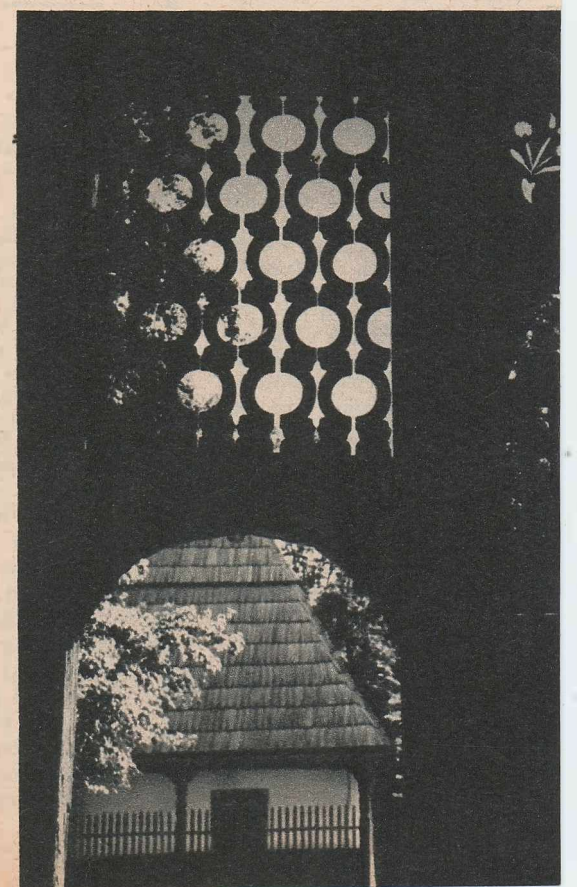
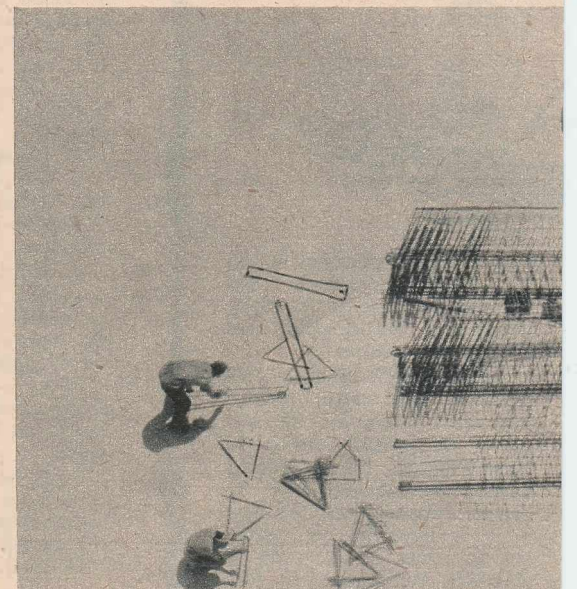
Georgeta China, București. După cum probabil constatați și dv., „Flacăra” nu neglijează muzica ușoară. Cînd va fi prilejul vom vorbi și despre cîntăreții dv. preferați.

„Petic de cer” (premiul al III-lea la expoziția organizată de C.C.S.-1965).

din albumul fotografului amator

„Fierari betonisti” (premiul I la concursul ziarului „Scinteia”-1965).

Petre Popa, Bistrița. Am publicat și vom mai publica reportaje și fotografii care fac cunoscute realizările din orașele și regiunile patriei noastre, locurile de interes turistic etc. Adresa dv. va apărea.

Ana Mirișescu, Buzău. Pentru examenul de admitere la Institutul de artă teatrală și cinematografică „I. L. Caragiale” se pot prezenta orice absolvenți ai examenului de maturitate care îndeplinesc condițiile cerute de legile și regulamentele privitoare la admiterea în învățământul superior.

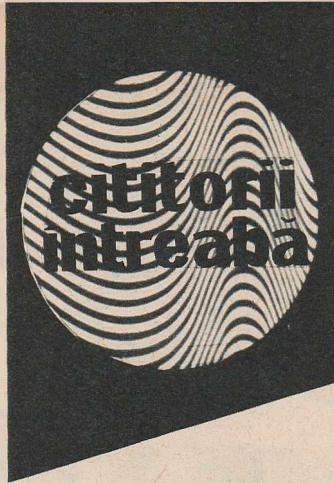
Elvira Cirstea, Medgidia. 1) Ne pare rău că nu vă putem satisface dorința, dar nu publicăm asemenea adrese. 2) Despre Eminescu am scris și, desigur, vom mai scrie. Dacă doriți însă să citiți lucrări interesante privitoare la marele nostru poet vă recomandăm studiile introductive la ultimele reeditări din opera lui și, mai ales, minunata carte a lui George Călinescu intitulată „Viața lui Mihail Eminescu”. O găsiți în orice bibliotecă.

Emil Coman, Brașov. 1) Mecuriile ce se organizează uneori între o echipă sportivă și o selecționată intitulată „restul lumii” nu au un caracter competițional, ci unul ocazional, de obicei aniversativ, cum a fost cel prilejuit de centenarul fotbalului englez. Deci nu se pune în nici un sport problema ca echipa care a cucerit titlul mondial la un moment dat să se întănească neapărat cu „restul lumii”. Dacă handbalul românesc își va menține superioritatea pe plan mondial — să zicem nu un secol, ci măcar jumătate de secol — poate că ideea unui meci între reprezentativa noastră și „restul lumii” ar putea să prindă. Deocamdată însă... 2) De ce se fabrică țigări de vreme ce fumatul e dăunător? O întrebare căreia pentru a-i găsi răspunsul e necesar în primul rând să... ne aprindem o țigară. În fumul ei vom desluși următoarele: fumatul este atât de răspândit încât a devenit o necesitate pentru multe sute și sute de milioane de oameni. El nu va putea fi niciodată stîrpit prin interzicerea cultivării tutunului și fabricării produselor din tutun. O astfel de interdicție n-ar putea avea alte urmări decât cele pe care le-a avut prohibiția alcoolului în America, înainte cu ani: adică producerea și răspîndirea prin contrabandă a mărfii prohibite. Ceea ce nu poate dori nimeni. Tutunul va dispărea doar atunci cînd nu vor mai exista fumători.

Trif Vasile, Dej. Institutul de speologie „Emil C. Racoviță” din București funcționează în str. Dr. Căpșa 8, m. V. I. Lenin.

Ion Sorin, Timișoara. Cuvîntul *revelion* este de origine franceză, în limba noastră fiind un neologism. Originea cuvîntului francez *rêveillon* poate fi aflată în verbul *rêveiller*, care înseamnă a se trezi din somn. Ea se explică prin însuși caracterul acestei sărbători, care se petrece în timpul nopții.

V. SILVIAN

familia lui decebal

„Ce se cunoaște despre familia lui Decebal”.

Ion BOB
com. Sf. Gheorghe, rn. Tulcea

Răspunde prof. univ. RADU VULPE,
doctor-docent în științe.

Despre familia lui Decebal nu există decât câteva indicii, în bună parte supuse discuțiilor. Știm că la începutul războaielor cu Domițian, în anul 85 e.n., în fruntea statului dac se afla regele Duras, numit și Diurpaneus. Acesta, simțindu-se prea bătrîn pentru a face față gravelor întîmplări declanșate, s-a retras de la domnie, lăsînd în locul său pe Decebal. Izvoarele nu precizează dacă noul rege era rudă cu predecesorul său, dar o asemenea rudenie era în ordinea firească a lucrurilor. Norma de moștenire a tronului în dinastiile de origine patriarhală, binecunoscută la celți, la macedoneni, la tracii balcanici și care trebuie să fi fost aceeași și la geto-daci (de asemenea tracii), acorda preferință celor mai în vîrstă dintre agnați (rude în linie bărbătească): frați, veri, nepoți, înaintea fiilor. După această normă Decebal trebuie să fi fost nepotul de frate al lui Duras. Sigur este că nu-i era fiu, deoarece o inscripție de pe un vas mare de cult de la Grădiștea Muncelului, scrisă cu litere latine, dar în limba dacă, studiată de acad. C. Daicoviciu, atestă clar că Decebal

era „fiul lui Scorilo” (Decebalus per Scorilo, cuvîntul per însemnînd în limba dacă „fiu”, ca tracul per, por, pir, ca albanezul actual bir). Acest Scorilo, cunoscut și de unii autori romani sub numele de Scorylo sau Coryllus, fusese predecesorul lui Duras la tron și, desigur, fratele său, amîndu fiind probabil (după acad. Daicoviciu) fiii lui Comosicus, un rege și mare proot care domnise în ultimii ani dinaintea erei noastre. În rezumat, genealogia personală a lui Decebal era cam aceasta: Comosicus (bunic) — Scorilo (tată) — Decebal, iar ordinea la domnie: Comosicus — (un agnat necunoscut) — Scorilo — Duras (Diurpaneus) — Decebal. Acestuia din urmă, dacă statul dac i-ar fi supraviețuit, ar fi trebuit să-i urmeze Diegis, fratele său, pe care îl împuțernicise să încheie cu Domițian pacea din anul 89. În privința altor membri ai familiei lui Decebal știm doar că el avea o soră, luată captivă de Traian în războiul din anul 101, al cărei nume, din nefericire, nu s-a păstrat în izvoare. Mai putem ști că era căsătorită, fiindcă pe scena de pe Columna de la Roma, în care a fost figurată capturarea ei, ea este reprezentată cu un copil la sîn. Desigur, soțul ei trebuie să fi fost un tarabostes, adică un nobil dac, dar mai mult nu ne este îngăduit să deducem. Cît despre vreo soție a lui Decebal ori despre copiii săi n-avem nici un indiciu.

scopolia carniolica

„Doresc să cunosc date despre o plantă căreia i se spune popular „mutlică”.

Gh. ZANGAR, Azuga, reg. Ploiești

Răspunde ing. agronom GH. I. GHE-LASE.

„Mutlică” nu este alta decît planta toxică *Scopolia carniolica* din neamul cartofului (familia solanaceelor), înrudită cu mătrăguna (*Atropa belladonna*), ciunăfaia (*Datura stramonium*) și cu măselerăta (*Hyoscyamus niger*). Cu ultima se aseamănă cel mai mult și chiar se poate confunda. *Scopolia* cuprinde trei specii: una care trăiește în Himalaya, a doua în Japonia și a treia în sud-estul Europei unde este destul de răspîndită. Din rădăcinile acestei buruieni se extrage alcaloidul denumit „scopolamină”, cunoscut în lucrările de farmacologie ca un anestezie ușor, folosit în mica chirurgie. Poate avea însă și o serie de alte întrebunătăți. Astfel, acțiunea scopolaminei, considerată de obicei ca excitantă, în realitate duce la sensibilizarea centrilor nervoși. Aparenta excitație nu constituie în fond decît eliberarea proceselor psihice de sub veghea centrilor nervoși. Prin influența ei foarte curioasă se pare că scopolamina ar avea un adevărat efect miraculos în vindecarea cazurilor de mutism patologic, însușire ce i se atribuie în medicina populară și datorită căreia face ca în multe sate de la noi să fie cunoscută și sub denumirea de „mutlică”. La congresul de chimie de la Liverpool, din anul 1935, savantul francez Henry Rhodes a prezentat serul de scopolamină ca un produs excepțional ce poate determina pe pacient să spună tot ce gîndește în acel moment, dezvăluind minciuna și cele mai ascunse secrete. Acest „ser al adevărului” a

stîrmit vii discuții și polemici între medici, chimiști, juriști și criminologi.

în vid...

„Cum funcționează motoarele rachetelor?”

Marcela ENE, Galați

Răspunde dr. ing. FLORIN ZĂGĂNESCU.

Motoarele cu reacție care echipază rachetele folosesc astfel de combustibili — lichizi sau solizi — încît la bord există atît carburantul (substanța care arde), cît și comburantul (care întretine arderea). Ca urmare, funcționarea motoarelor-rachete este independentă de existența aerului atmosferic — ele putînd deci să lucreze și în vidul cosmic — spre deosebire de celelalte motoare reactive.

În motorul rachetei se produce o transformare a energiei chimice a combustibilului în căldură (în procesul de ardere) și apoi o altă transfor-

mare, în energie cinetică, a jetului reactiv, prin accelerarea acestuia la viteze supersonice în ajutorul reactiv al motorului. În conformitate cu teoria impulsului, jetul gazos de reacție imprimă o cantitate de mișcare motorului și întregii rachete în sens invers direcției sale de evacuare din motor. Se afirmă chiar că motorul-racheta funcționează cel mai bine în vid, deoarece acolo presiunea mediului fiind extrem de mică nu există practic nici o „opunere” pentru ca evacuarea gazelor arse din motor să se facă cît mai repede. De fapt mai corect ar trebui să spunem că eficiența ajutorului reactiv al motorului-rachetei devine maximă atunci cînd gazele arse sînt astfel accelerate încît presiunile lor la părăsirea motorului este egală cu cea a mediului parcurs de racheta.

turnul eiffel

„Doresc să cunosc amănunte în legătură cu construcția Turnului Eiffel”.

Petrescu IĂCĂTUȘ
Măcea, reg. Banat

Turnul Eiffel, înalt de 320 metri, a fost construit în anul 1889 la Paris, pe Champ-de-Mars, de inginerul francez Gustave Alexandre Eiffel (1832-1923), renumit pentru numeroasele sale lucrări și proiecte monumentale. În întregime din oțel, Turnul Eiffel are patru montanți rectilinii pînă la prima platformă (înălțime 60 metri), apoi curbați și legați prin traverse orizontale, care suportă platformele a doua (la 140 m) și a treia (la 275 m altitudine). În afara acestor platforme,

accesibile publicului cu ajutorul unor lifțuri (inițial hidraulice, acum electromecanice), la partea superioară a turnului a fost construită o a patra platformă. Ea susține o încăpere destinată administrației, un far și mai multe antene. Greutatea totală a Turnului Eiffel este de circa 9 milioane de kilograme; baza turnului este de formă pătrată, cu laturile de 123,4 metri, și unghiurile dispuse către cele patru puncte cardinale. Suprafața primei platforme este de 4200 mp, a celei de-a doua de 1400 mp, iar a ultimei de 324 mp. Prin monumentală sa concepție Turnul Eiffel a devenit un simbol pentru orașul Paris și chiar pentru întreaga Franță.

din alte
vremuri

Cuvîntul nostru *iertare* provine din verbul latin *liber-tare*. Informația aceasta nu e lipsită de interes, căci *liber-tare* înseamnă „a da libertate unui sclav”, amintindu-ne astfel de realitățile sociale ale antichității. Cînd instituția sclaviei a dispărut, cuvîntul a rămas cu accepțiunea de „a elibera de anumite obligații (de pildă, o datorie), a scuti de o pedeapsă oarecare”.

De la antichitate la evul mediu: cuvintele *pledoarie* și *a pleda* evocă o instituție medievală franceză. E vorba de *plaid*, numele unui tribunal din timpul dinastiilor merovingiană și carolingiană (secolele VI-X). Verbul francez *plaider* a însemnat inițial a vorbi în fața acestui tribunal, iar substantivul *plaidoyer* denumea cuvîntarea rostită de un avocat înaintea acestei instanțe.

Să trecem acum la expresia *tîrîie-briu*. Astăzi, aplicăm acest epitet unui om neglijent; explicația pare simplă: căci ne gîndim la o ținută vestimentară neglijentă (e un „tîrîie-briu” acela care își lasă briul să atîrîne pe jos). În trecut, *tîrîie-briu* avea alt înțeles, și anume „om care caută cearta cu luminarea”, și aceasta e sensul inițial. I se spunea „tîrîie-briu” aceleia care lăsa înadins să-i atîrîne pe jos un colț al briului, pentru ca alții să calce din greșeală pe el și să aibă astfel motiv de ceartă cu ei.

Sorin STATI

Valeri Brumel.

cine va fi urmașul lui valeri brumel?

Optimist, cum e firesc să fie un om plin de vitalitate, Valeri Brumel — lăsînd cirjele lingă patul clinicii Skifovski — găsește tăria morală să declare: „Cînd voi reveni pe stadion, în 1967, nu voi avea, în definitiv, decît 25 de ani, așa că toate nădejzile îmi sînt îngăduite, chiar și aceea de a deveni campion olimpic la Mexico”.

Cu trei fracturi la piciorul drept în urma unui grav accident, Brumel a suportat operații și de curînd o grefă de țesut. Medicul său, Ivan Kucerenko, care nu-și ascun-

dea temerile în privința reluării circulației singelui în piciorul vătămat, precizează acum că Brumel nu va putea reîncepe antrenamentele serioase decît anul viitor.

Dar pînă atunci Brumel va mai rămîne oare recordman mondial? Bineînțeles că 2,28 m nu este la îndemîna oricărui atlet, chiar de clasă internațională. Recordul mondial al lui Brumel este cu totul excepțional, dar nu imbatabil. El însuși este încredințat că în curînd va fi atinsă înălțimea de 2,30 m

și ar fi vrut ca el să fie primul. Cine va fi de fapt?

Actualmente, pe plan mondial, singurul care poate aspira la asemenea performanță pare a fi săritorul din R. P. Chineză — Ni Ci-cin. În progres constant începînd din 1963 și cu un record de 2,25 m în cursul anului 1965, atletul chinez probabil că nu și-a dezvăluit încă toate posibilitățile. În orice caz în ultimul an el a fost cel mai bun din lume, întrucît Brumel nu a reușit în 1965 decît o săritură de 2,19 m. (Coincidență

frumusețe

ORIZONTAL: 1) Frumos — De o desăvîrșită frumusețe. 2) Nespun de frumos — Frumoasa cîntăc de Petrarca. 3) Frumosul tînăr îndrăgît de Venus (mit.) — Apare în somn — Unire! 4) Furtună pe mare — Mamă (reg.) — Inspiratoarele frumuseții artistice. 5) Vorbesc frumos — Livadă (reg.). 6) Elena Florescu — Participantă la concursul de frumusețe arbitrat de Paris (mit.) — Mioare. 7) Leu! — Sint cu luare-amînte. 8) Melodioase — Vocale. 9) Apărută — Zburător legendar — Eu (od.). 10) Diminutiv de la Ana — Campion — A răpit-o pe Elena, frumoasa soție a regelui Menelau. 11) Aclamație — Frumușică. 12) Neseacă izvor de frumuseți — Autorul poeziei „Pe lumea asta nu-s ca tine două”. 13) În pasteluri! — Cozi cu penele infoiate — Lac, tău. 14) „O prea frumoasă fată” (Luceafărul) — Notă muzicală. 15) Cunună de mireasă (pl.) — Nume feminin. 16) Interpretă pentru „Frumoasa din pădurea adormită” — Perioadă de timp. 17) Prefix pentru albine — Cetate înfrîntă în războiul pricinuit de răpirea frumoasei Elena. 18) Ghimpe de floare (reg.) — Pură. 19) Studiază legile frumosului — A se muia. 20) Titlul celei mai frumoase balade populare românești — Patria frumoasei Aspasia, soția lui Pericle.

VERTICAL: 1) Vestită pentru frumusețea broderiilor pe care le țesea, a fost transformată de Minerva în

păianjen (mit.) — Foarte frumos — Cel puțin. 2) Voievod al Țării Românești, supranumit „cel Frumos” — Zboară din floare în floare (dim.) — Frumoase prin definiție. 3) Zeul luminii și ocrotitorul artelor frumoase — Folosit — Frumoasa proiectată de Jupiter pe cer sub numele de Ursa Mare (mit.). 4) La cea mai frumoasă vîrstă (fem.) — Fir — Felicitare — Bolta înstelată. 5) Prefix pentru ureche — Regiune a Greciei antice în care s-au creat capodopere ale artei antichității — Arcuri — Tei! 6) Venite — „Frumoasele” din povești — Basm. 7) Frumoasa Gioconda, imortalizată de Leonardo da Vinci — Dezmiere — Comparativ. 8) Cunoscută mănăstire din frumoșii munți ai Neamțului — Locuitori din Dacia — Corabie legendară. 9) E răpitoare — Munți din țara noastră, plini de frumuseți unice, ca ghețarul de la Scărișoara ș.a. — În plin soare! 10) „Făt-Frumos din lacrimă” — Cinstite — Făuritori de frumuseți. 11) Leon Ulpescu — Numai frumoase nu-s! — Leziuni — Insulă de mîrgean. 12) Lucecă răsfrîngînd lumini multicolore (fem. pl.) — Bluze rustice. — Anotimpul zăpezilor — Oglinda lacului (pl.). 13) Impunătoare — Frumoasa din basme — Spetează.

Sofia BUCURESCU

dezlegarea jocului „SCURTE”, apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) PARAFĂ — SUMARE. 2) AVARI — LAPIDAR. 3) NEDORMIT — MUFĂ. 4) TRISTE — ICI — AT. 5) ASO — ARICI — ALE. 6) LA — CIOT — RARA. 7) O — TREPIDANT — R. 8) NARE — ATICI — UE. 9) INOTA — AR — SORT. 10) TAIAT

— ZEI — SE. 11) SIC — RECAL — BIN. 12) ALAM — MU — ABO — E. 13) CO — ISERE — ULMI. 14) APUCA — TROHEI. 15) DANSURI — CARAS. 16) A — IOLE — BO — O — N. 17) THOR — PAULA — FO. 18) ANAPEST — VARA. 19) ANA — IDEAL — CAV. 20) BILETE — CIOTCA.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
2												
3												
4												
5												
6												
7												
8												
9												
10												
11												
12												
13												
14												
15												
16												
17												
18												
19												
20												

bizară: cei doi atleți sînt născuți în aceeași zi a aceluiași an (1942.) Lista pretendenților însă este destul de lungă, fără a mai socoti surprizele care se pot ivi peste noapte.

După Brumel și Ni Ci-cin se află patru atleți grupați la 2,18 m: doi neozeelandezi, Sneazwell și Peckham, un sovietic, Bolșov, și un american, Burrell. La 2,17 m: Czernik (Polonia) și Caruthers (S.U.A.); la 2,16 m: Johnson (S.U.A.) și la 2,15 m: Skvortov (U.R.S.S.).

După părerea specialiștilor, pe primele locuri în cursa spre fruntea ierarhiei se află sovieticii Bolșov, Skvortov și chiar Hmarski, al cărui record personal nu este deocamdată decît de 2,13 m. Bine plasați, datorită clasei lor atletice recunoscute, sînt și polonezul Czernik și vest-germanul Schillkowski (cu un record personal de 2,14 m).

Firește că nu pot fi neglijați săritorii americani, care s-au dovedit totdeauna foarte puternici în această specialitate. După retragerea (încă incertă) a lui John Thomas, nu-l mai găsim în grupa celor 2,18 m decît pe Burrell, despre care se spune că, în ciuda unei tehnici deficitare, are mari posibilități. Printre celelalte speranțe americane putem nota pe: G. Johnson (2,16), Dobroth și Lowe (2,14), E. Johnson, Lange, McLellon, Stuber, dar asupra calităților lor reale nu ne vom putea pronunța decît mai tîrziu.

Oricum, pînă la Jocurile Olimpice de la Mexico toate datele problemei vor fi probabil în întregime noi. Mai sînt doi ani pînă cînd vom putea constata cu certitudine cine sînt urmașii lui Valeri Brumel. Ceea ce nu înseamnă că excludem sau diminuăm veleitățile lui Brumel.

V. B.

carnet automobilistic (I)

civilizație și automobilism

Automobilul a pătruns definitiv în viața contemporană. El este o realitate care se afirmă și care însoțește procesul de urbanizare. Între 1938 și 1964 pe plan mondial numărul automobilelor a crescut de aproape 4 ori, de la 43 milioane la peste 166 milioane. În ultimii ani se produc anual circa 20 milioane automobile.

Ținînd seama că în prezent populația globului este de peste 3 miliarde locuitori, la aproximativ 20 de locuitori revine un automobil. Aparent această proporție nu este mare, este însă fapt sigur că în viitor va crește. Dar repartitia automobilelor pe continente, pe țări și chiar în diferite zone ale aceluiași țări nu este omogenă. Procente cuprinse între 60% și 90% din totalul numărului de automobile sînt masate în orașe și în așa-numitele zone metropolitane alcătuite din grupări de centre populate de tip urban. În Franța, spre exemplu, peste 70% din autovehiculele aflate în circulație se concentrează în zonele urbane. Numai la Paris sînt peste 1 milion de automobile.

Aglomerarea în orașe, pe suprafețe relativ restrînse, a unui mare

număr de autovehicule creează o serie de probleme complicate. Orașul modern trebuie să rezolve probleme complexe de circulație.

Din motive istorice, culturale și economice centrele orașelor existente nu pot fi remodelate pentru a rezolva definitiv circulația. Sînt necesare măsuri de organizare și dirijare.

În teritoriile suburbane sau pre-orașenești prin care se face legătura orașelor cu locurile de odihnă și turism se proiectează și se execută autostrăzi, autodrumuri, șosele. Noile cartiere și orașe se proiectează și se construiesc respectînd principiile urbanismului modern, în care circulația joacă un rol important. Se discută despre orașul viitorului.

Gradul de motorizare (numărul de autovehicule raportat la 1000 de locuitori) crește și în țara noastră. Apar importante probleme de circulație, ca urmare a creșterii orașelor și a populației lor. Se adoptă măsuri și se studiază programe de lungă durată, în diferite orașe, pentru a păși pregătite în evul automobilului.

Ing. V. IOANID

folosiți cu încredere produsele „ANTREFRIG“

preparate sub control igienic. Produsele „ANTREFRIG“ păstrează un bogat conținut de vitamine, oferind în același timp gospodinei — datorită sortimentului variat — posibilitatea preparării unei mese complete în mai puțin de o jumătate de oră.

Iată lista produselor:

● Salată de vinete ● Chiftele de carne ● Sarmale în foi de varză sau viță ● Tocănița de măruntăie ● Colțunași cu carne sau brinză ● Tocană sirbească ● Creier pane cu garnitură ● Găluști cu prune ● Salată de ardei copti ● Gulaș ardelenesc ● Ardei umpluți cu carne de porc și viță ● Dovlecei umpluți ● Perișoare cu verdeață ● Roșii umplute ● Șnițel pane cu garnitură ● Ardei grași întregi și tocați ● Ghiveci de legume ● Roși ● Mazăre ● Fasole ● Conopidă ● Vișine, zmeură, mure și căpsuni cu zahăr ● Caise și piersici în sirop ● Pepene galben în sirop ● Vișine, caise, piersici și prune pentru compoturi, prăjituri și dulcețuri.

ACESTE PRODUSE SE GĂDESC LA MAGAZINELE DE SPECIALITATE DIN ÎNTREAGA ȚARĂ

efemeride plastice

Prima lună a anului s-a arătat, în multe privințe, nefastă cu maestrul plasticilor. Impovărat din ce în ce mai mult de ani, secolul nostru îmbătrânește și generația care-i poartă vârsta se stinge, pe tăcute, în plină glorie. De câțiva ani, în urma unei grave operații, pictorul și sculptorul de origine elvețiană Alberto Giacometti nu trăia decât o aminare. După Brâncuși el a fost unul din cei mai neliniștiți căutători de drumuri noi; opera sa rămâne un obsedant dialog între el, poetul formelor, și materie. S-a născut în 1901 la Stampa (Elveția). Un scurt popas în

Italia și în 1922 sosește la Paris, unde timp de mai bine de patruzeci de ani va fi un obișnuit al Montparnasse-ului și un reprezentant strălucit al artei franceze, unanim recunoscut prin decernarea Marelui Premiu Național al Artelor (1965). După trei ani petrecuți în atelierul sculptorului Bourdelle, Giacometti începe să studieze arta neagră și traversează o puternică influență cubistă. Din acea perioadă datează sculpturile sale „Femeia-lingură”, „Două personaje” (1928). Prieten al lui Eluard și al mentorului suprarealismului André Breton, el se încadrează acestui curent care-i va

Retarea de către Statele Unite a bombardamentelor împotriva Republicii Democratice Vietnam — în pofda cererilor opiniei publice mondiale de a se pune capăt acțiunilor agresive împotriva acestei țări și războiului dus împotriva poporului din Vietnamul de sud — a stîrnit indignare și proteste în întreaga lume. Și în Statele Unite se manifestă o opoziție tot mai hotărîtă față de politica agresivă dusă de cercurile oficiale. Fotografia de mai sus înfățișează un aspect de la un miting desfășurat la Universitatea Michigan sub lozincă: „Să se pună capăt diplomației napalmului”.

un „happy-end” revelator

O întâmplare recentă a făcut să se confirme din nou dictonul: „Nimic nu poate fi mai tare ca dragostea”, deși faptele s-au petrecut în Republica Sud-Africană, unde autoritățile rasiste susțin că nici dragostea nu poate trece peste deosebirea de rasă.

Într-un proces desfășurat la Durban, pe banca acuzării s-au aflat doi tineri: el, un indian de 23 de ani, muzician, și ea, o tânără albă de 20 de ani, născută în R.F. Germană dar crescută într-o familie indiană. Acuzatia — cea obișnuită: îndrăzneala de a se iubi în pofda apartenenței la rase diferite. Se părea că lucrurile erau clare, așa încît urma numai să fie pronunțată sentința.

Dragostea fetei a găsit însă o soluție salvatoare. Ea s-a prezentat în fața curții îmbrăcată în sari (costumul național al femeilor indiene) și purtînd pe frunte semnul hindus, iar la interogatoriu a susținut cu tărie că este indiană și nicidecum europeană. Toate încercările de intimidare întreprinse de procuror n-au putut-o face pe fată să dea îndărăt. Și cum procurorul n-a putut să administreze probe contrarii, curtea a pronunțat sentința de achitare.

O întâmplare care, spre deosebire de alte asemănătoare petrecute în R.S.A., cunoaște „happy-end”-ul. Un happy-end însă revelator asupra stărilor de lucruri din rasista Republică Sud-Africană.

Radu BOGDAN

influența opera. Va fi o epocă tranzitorie a cărei amintire o întâlnim în lucrările „Bilă suspendată” (1930), „Obiect dezagregabil” (1932), „Femeie care merge”, „Mîini îmbrățișînd vidul” etc. În 1932 — prima expoziție, o retrospectivă a tuturor acestor căutări, apoi stilul sculpturii se diversifică și trece de la un relativ abstracționism la forme savante și mai naturale, dar nu mai puțin insolite, la acele figuri filiforme, șezînd, alterînd cu seria de capete, nenumărate, în care Giacometti caută ani în șir adevărul feței și din care multe va distruge. După 1947 artistul își va exterioriza căutările și inspirația în gravură, desen și pictură, dar tot sculptura va fi aceea care îi va confirma gloria pe plan mondial prin Marele Premiu al Bienalei de la Veneția din 1962. Întreaga viață și activitate a lui Giacometti — a căruia inimă a încetat să bată la 11 ianuarie — îți amintește de acel „Bărbat care merge”, sculptură ce poartă în ea povara căutărilor și a unui greu destin.

Jean Lurçat se stinge și el în primele zile ale anului, în vîrstă de 74 de ani. Pictor prodigios, el lasă în urma sa circa 600 picturi și 300 de gusașe, o bogată ceramică și încîntătoare serie de ilustrații la „Geografia animală” (1944),

„Creația lumii” de André de Richioud (1949), „Minunata lume a insectelor” de H. Fabre (1959), „Gladiatorul fabulos” de P. de la Tour de Pin (1951) etc. De o largă și unanimă notorietate s-au bucurat însă tapiseriile sale, impresionante creații în lînă. Prima tapiserie datează din 1915. De-a lungul anilor Lurçat va aduce însemnate inovații în această artă. Printre principalele lui opere din acest domeniu cităm: „Furtună”, „Luștile lui Icar” (donată de statul francez reginei Olandei), „Apocalipsul” (biserica din Assy), „Cîntecul lumii” (tapiserie de 500 metri pătrați) etc.

Londra a oferit amatorilor de artă două evenimente. Primul: reexpunerea celui-brului portret al ducelui Wellington al lui Coya la National Gallery, pînă furată cu cîțiva ani în urmă și regăsită de curînd. Al doilea: expunerea a 347 de tablouri ale pictorului francez Bonnard la Royal Academy, vernisaj care s-a soldat cu o întîmplare penibilă. Unul din tablouri, „Terasă la Cannet”, valorînd între 20.000 și 30.000 de lire, a fost zgîriat cu unghia de către o femeie necunoscută și va necesita o migăloasă operație de restaurare. Dar marea lovitură s-a dat la Besançon (Franța), unde niște necunoscuți, într-o noapte viscolită, au furat din muzeul orașului 58 desene în valoare de 10 milioane franci. Printre lucrările dispărute se numără 18 desene de Fragonard, 1 de Caravaggio, 1 de Rembrandt, 2 de Veronese, 2 de Tiepolo, 2 de Cambiaso etc. O remarcă: muzeul este situat în fața sediului poliției.

I. CORIBAN

frança, la ora inundațiilor

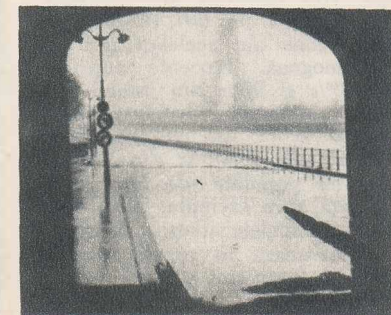
Sfîrșitul lui decembrie și prima lună a noului an au adus Franței ploii deosebit de abundente și inundații. Regiunile cele mai amenințate de această calamitate au fost nord-estul și sud-vestul țării. Mai întîi Sena și principalul ei afluent Marna (alături de alții mai mici), iar apoi Garonne și, mai puțin, Loara au ieșit din albia lor inundînd cartiere sau localități întregi, întreprînd sau îngreunînd circulația pe șosele, căi ferate ori canale. La Paris, Sena a atins nivelul record de 881 mm.

Cu această ocazie presa franceză s-a ocupat și de măsurile care urmează a fi aplicate în anii următori în scopul prevenirii și combaterii inundațiilor, mai ales în bazinul Senei, unde acestea au un caracter evasiendemic.

Astfel, pentru a se reduce cota maximă a creșterii apelor sub 7 m și a se micșora mult pericolul inundațiilor ar fi necesar ca volumul de acumulare realizat prin construcțiile de pînă acum să fie dublat. Proiectul elaborat în acest sens, care prevede extinderea pînă în 1971 a capacității lacului de acumulare de la Champaubert-aux-bois pînă la 350 milioane mc necesită însă investiții evaluate la 120 milioane de franci, plus cheltuielile de expropriere a terenurilor și de deplasare a trei sate situate în zona viitorului lac.

Deși realizarea proiectului ar favoriza dezvoltarea turismului în regiunea respectivă și ar asigura totodată rîului Marna debitul necesar în perioadele de secetă acută, fondurile necesare n-au fost încă aprobate. Pînă atunci — scrie revista L'Express — „specialiștii nu pot... decît să viseze. Pe lîngă debitele reale, pe care le controlează cu grijă an de an, ei jonglează de un deceniu și cu cifre imaginare, calculînd debitele pe care le-ar fi făcut posibil în trecut construcțiile viitoare”.

N. POPOV

Cînd Sena se revarsă pe străzile Parisului.

„comori de artă românească“

Prezentată mai întâi, în vara anului trecut, la Edinburgh — capitala Scoției — și apoi în sălile Muzeului Național al Wales-ului, din Cardiff, expoziția „Comori de artă românească“, organizată în cadrul unui program de schimburi culturale româno-britanice, este găzduită în prezent la galeriile Consiliului Artelor al Marii Britanii din Londra.

Presă, posturile de radio și televiziune ale B.B.C. au transmis relatări despre expoziție, subliniind interesul și aprecierea de care s-au bucurat din partea publicului vizitator ca și a specialiștilor expozite — obiecte de artă

românească datînd din secolele XV-XVIII.

Una din personalitățile de frunte ale vieții publice britanice care au vizitat expoziția, dr. Michael Ramsey, arhiepiscopul de Canterbury (în centrul fotografiei, primind explicații de la prof. V. Vătășianu, de la catedra de istoria artei a Universității din Cluj), a ținut să sublinieze că a fost impresionat de vechimea, măiestria și valoarea artistică a exponatelor. „Sînt încîntat — a declarat d-sa — că am avut prilejul să vizitez o asemenea expoziție, cu adevărat fascinantă. Dv. aveți o țară bogată în asemenea comori de artă veche“.

Londra își schimbă înfățișarea

Printre marile orașe ale lumii, Londra s-a bucurat multă vreme de faima de a-și fi păstrat același chip, cel puțin în zona sa centrală, așa-numitul West End. Faptul avea o latură pozitivă — conservarea monumentelor istorice și a unui stil arhitectural unitar — dar și una negativă, deoarece nu se dădeau rezolvări convenite problemelor puse de urbanistica modernă.

În ultimul timp însă edilii capitalei britanice au găsit mijlocul să îmbine în mod armonios necesitățile prezentului cu respectul față de construcțiile trecutului. Spre exemplu, în imediata apropiere a coloanei dedicate lui Nelson, învingătorul de la Trafalgar, se înalță de curînd un turn cu un aspect oarecum similar, dar avînd cu totul altă destinație. E vorba de noul turn al poștei, cu o înălțime de aproximativ 188 metri — de trei ori și ceva mai mult decît coloana lui Nelson.

Cînd toată aparatul va fi instalată, turnul va permite ducerea simultană a 100 000 de convorbiri telefonice interurbane pe liniile sale principale și a încă 50 000 pe liniile secundare. Pentru a înțelege progresul realizat trebuie menționat că, în momentul de față, pe linia telefonică interurbană cea mai solicitată, Londra-Birmingham, nu se pot asigura mai mult de 7 800 convorbiri simultane.

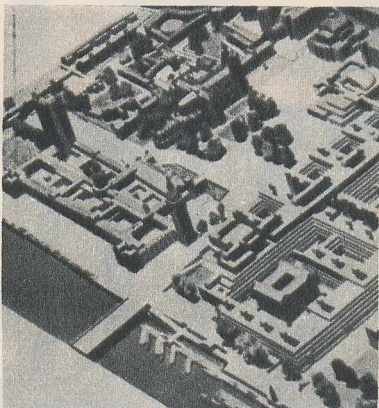
Un plan urbanistic deosebit de îndrăzneț privește unul din perimetrele cele mai aglomerate ale Londrei, cuprins între Parlament și Whitehall (cartierul clădirilor guvernamentale). Circulația este aci atît de intensă, încît adesea șirurile de mașini se imobilizează ceasuri de-a rîndul, provocînd grave perturbări.

Planul prevede interzicerea traficului automobilistic în această zonă și înlocuirea lui cu o nouă linie de metro și cu

o șosea subterană. La dispoziția celor care lucrează acolo vor fi puse o serie de magazine și restaurante, ceea ce îi va scuti de deplasări lungi și dificile spre alte cartiere. Pînă și venerabila clădire a Parlamentului urmează să sufere anumite transformări: terasa care dă spre Tamisa va fi lărgită și un nou bloc va fi pus la dispoziția membrilor Camerei Comunelor.

Autorii planului — arhitectul Leslie Martin și expertul în materie de trafic automobilistic Cecil Buchanan — arată că, o dată cu punerea lui în aplicare, circulația în întregul West End va fi descongestionată în proporție de 70 la sută.

N. AURELIU

Așa va arăta — potrivit planului Leslie Martin-Cecil Buchanan — porțiunea londonieză cuprinsă între Parlament și Whitehall.

glasul neliniștii

În ultimele zile s-au înmulțit în Congresul S.U.A. vocile care își exprimă neliniștea și nemulțumirea față de politica administrației Johnson în Vietnam. E drept nu sînt multe, nu se poate vorbi de o majoritate, dar nu se poate trece cu ușurință peste faptul că se aud din ce în ce mai distinct glasurile unor personalități influente printre care patru membri democrați ai Comisiei senatului pentru afaceri externe. Faptul că lor li s-a alăturat și Robert Kennedy, lărgeste semnificația acestui fenomen. Fratele fostului președinte a declarat într-un interviu că se opune reluării bombardării R. D. Vietnam pe considerentul că nu a fost demonstrat în mod convingător că „reînnoirea bombardamentelor ar fi necesară sau că va îmbunătăți poziția Statelor Unite“.

Ziarele americane s-au întrebat: care ar fi implicațiile acestei luări de poziții acum după reluarea bombardamentelor? New York Times răspunde: „Dacă Robert Kennedy, în special, va trece la opoziția deschisă față de politica de război a lui Johnson, numele și reputația sa îl vor aduce în mod natural în situația de lider al multor membri ai Congresului și a nenumărați americani (sublinierea noastră) care nu vor să asiste la un război mai larg și mai periculos“.

Acest comentariu, împreună cu alte fapte, explică și de ce Congresul care

ne-a obișnuit cu rolul de „mare mută“ a politicii externe americane da semne de neliniște: corpul electoral, în acest an de alegeri, este cel care îi pune în mișcare pe membrii Senatului și Camerei Reprezentaților. Pînă și republicanii, care în general critică doar faptul că administrația democraților nu intervine „și mai puternic“ militarmente în Vietnam, și-au manifestat în felul lor sensibilitatea la frământările alegătorilor. Ei fac publicitate unui program care cheamă la „reducerea angajărilor terestre“ și înlocuirea lor cu acțiuni de blocadă navală și bombardamente intense. După cum scrie un comentator american, acest plan n-a fost conceput de militari, care și-ar da seama de „lipsa lui de eficiență“ ci de strategii electorali care promit „crutarea singelui american în scopul cîștigării popularității“.

Rămîne de văzut dacă cetățenii chemați să voteze se vor mulțumi, pe măsura agravării consecințelor intervenției, doar cu simple strategii electorale sau vor cere lichidarea reală a sursei de neliniște și singe: războiul murdar purtat împotriva eroicului popor vietnamez.

N. LUPU

turnul de la ostankino

În U.R.S.S. — una din țările fruntașe în ce privește dezvoltarea televiziunii — funcționează în prezent 120 de centre de telemisie și 50 de centre de retransmisie. Alte 300 de stații cu putere mică retransmit programele stațiilor principale. S-au instalat 19 000 km de linii de cablu și linii releu. Programele televiziunii centrale sînt recepționate în 93 de orașe mari și regiunile din apropierea acestora. Capitalele republicilor unionale și marile orașe regionale urmează să treacă de la un program la două programe. În anii viitori, stațiile de televiziune din Tașkent, Dușambe, Așhabad, ținutul Primorie, Siberia apuseană și răsăriteană, Caucazul de nord vor putea avea o legătură permanentă cu televiziunea centrală, ale cărei emisiuni vor cuprinde literalmente întreaga țară. Pentru aceasta se simțea nevoia unui centru unional de televiziune. Un asemenea centru se construiește la Ostankino (Moscova).

... De departe, din toate colțurile capitalei sovietice, seara se zăresc luminile roșii ale turnului de la Ostankino. Potrivit proiectului înălțimea acestuia urmează să atingă 520 m. Turnul nu reprezintă în decît o parte din marele complex al televiziunii, construit după ultimul cuvînt al arhitecturii moderne. Clădirea noului telecentru va avea 415 m lungime și 100 m lățime. Primele patru etaje vor alcătui un fel de terasă-platformă din mijlocul căreia se va înălța un corp cu 12 etaje. În partea inferioară a clădirii vor funcționa studiourile de televiziune. În corpul central vor funcționa redacțiile.

Personalul va avea la dispoziție zece studiiouri. Unul din ele va avea 1 000 mp; patru studiiouri, inclusiv cel pen-

tru programe în culori, au cîte 600 mp. Suprafața totală ocupată de studiiouri va fi de 9 000 mp.

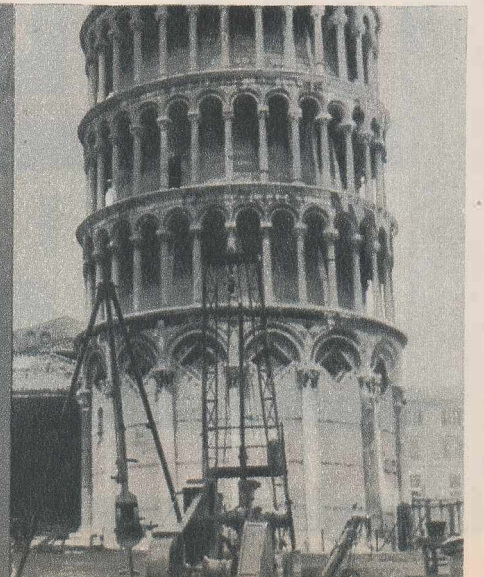
Telecentrul de la Ostankino va transmite cinci programe: primul pentru întreaga Uniune Sovietică, al doilea pentru Moscova, al treilea pentru invățămint, al patrulea în culori, al cincilea pentru schimburile tele cu alte orașe. Se proiectează și un al șaselea program — internațional. Acesta va fi transmis prin radiorelee sau linii de cablu și cu ajutorul sputnicilor cosmici pentru televiziune și Euroviziune.

La Ostankino, programele vor fi înregistrate în prealabil pe videomagnetofon. Se creează stații speciale de videoînregistrare. Actualul centru dispune de nouă videomagnetofone, cel de la Ostankino va avea 89 de videomagnetofone, în afară de cele montate la stațiile de televiziune mobile. Se construiesc camere de televiziune pentru filmări combinate, precum și noi tipuri de stații de televiziune pentru reporteri, pentru carele de reportaj cu înregistrare sincronă a sunetului, camere portative, magnetofone portative, mașini rapide de dezvoltat, cabluri care se string automat etc.

Construirea complexului a început în anul 1964 și va fi terminată în 1967, în cinstea celei de-a 50-a aniversări a Marii Revoluții Socialiste din Octombrie. Marele eveniment va fi sărbătorit prin transmiterea a patru programe în alb-negru, iar în 1968 va începe și transmiterea unui program permanent în culori.

AI. DOMPILIU

Accentuarea înclinării turnului din Pisa a determinat autoritățile italiene să pună de urgență în studiu o serie de metode menite să prevină prăbușirea turnului. În vederea alegerii unei dintre soluțiile propuse pentru consolidarea celebrei construcții de către oameni de specialitate din Italia și alte țări s-a trasat mai întâi la efectuaarea de sonde în solul din imediata apropiere a turnului (fotografia alăturată), teren despre care specialiștii afirmă că nu poate primi nici o sarcină suplimentară din cauza compoziției sale.

numai între 31 ianuarie - 26 februarie

CONFECTII
TESĂTURI
TRICOTAJE
ÎNCĂLTĂMINTE
GALANTERIE

WOLFGANG

MARI

DE PREȚURI

LA UNELE PRODUSE SPECIFICE SEZONULUI RECE